

วารสารสังคมศาสตร์บูรณาการ
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
ปีที่ 2 ฉบับที่ 6 (กันยายน - ธันวาคม 2565)
ISSN 2773 - 8949

วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่ผลงานทางวิชาการที่เป็นประโยชน์ในสาขาสังคมศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และพุทธศาสตร์ ของนักศึกษาและนักวิชาการทั้งจากภายในและภายนอกหน่วยงาน

เจ้าของ: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
253/7 ถนนวิสุทธิเทพร ตำบลกุดป่อง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย
โทรศัพท์ 042-830-434 เว็บไซต์ <https://ojs.mbuslc.ac.th/index.php/issj>
อีเมล issj.27738949@gmail.com

ที่ปรึกษา

พระราชวรสาร	เจ้าคณะจังหวัดเลย (ธ)
พระมหาวิเชียร ธมมาชีโร, ดร.	รองอธิการบดีวิทยาเขตศรีล้านช้าง
พระมหาวัฒนา สุรจิตโต, ดร.	ผู้อำนวยการศูนย์บริการวิชาการศรีล้านช้าง
พระมหาจันทกมล อภิตโน, ดร.	รักษาการผู้อำนวยการสำนักงานวิทยาเขตศรีล้านช้าง

บรรณาธิการ

ดร.จักรกฤษณ์ โปตาพล

กองบรรณาธิการ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย :

รศ.บุญช่วย ศิริเกษ	รศ.ดร.สุขพัฒน์ อนนทจารย์
ผศ.ดร.ชัชฌิมพงศ์ ศรีจันทร์	

หน่วยงานภายนอก :

รศ.ดร.ภาสกร ดอกจันทร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม	ผศ.ดร.ศักดิ์นาภรณ์ นันท์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
รศ.ดร.ภักดี โพธิสิงห์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	ผศ.ดร.หอมหวล บัวระภา มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รศ.ดร.พุทธรักษ์ ปราบนอก มหาวิทยาลัยขอนแก่น	ผศ.ดร.สุรพล พรหมกุล มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.ธงชัย สิงอุตม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	ผศ.ดร.ประยุทธ์ ชูสอน มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ผศ.ดร.อุเทน วัชรชินโรส มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย	ผศ.ดร.ประสงค์ หัสรินทร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

คณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร (Peer Review)

ปีที่ 2 ฉบับที่ 6 (กันยายน - ธันวาคม 2565)

รศ.ดร. ภาสกร ดอกจันทร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
รศ.ดร.สุชีพพัฒน์ อนนทจักร์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ผศ.ดร. ชิชณพงค์ ศรีจันทร์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ผศ.ดร. ศักดินาภรณ์ นันท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
ผศ.ดร. ประยุทธ์ ชูสอน	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ผศ.ดร. สุชาติ บางวิเศษ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
ผศ.ดร. สุขุม พรหมเมืองกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
ผศ.ดร. สุรพล พรหมกุล	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ดร.จักรกฤษณ์ โปตาพล	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ดร.อภิสิทธิ์ สมศรีสุข	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

การพิจารณาและคัดเลือกบทความ

บทความแต่ละบทความจะได้รับพิจารณาจากคณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร (Peer Review) 3 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการก่อนตีพิมพ์ โดยการพิจารณาบทความจะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อหรือข้อมูลของผู้เขียนบทความ และผู้เขียนบทความไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความ (Double-blind peer review) เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายลิขสิทธิ์ ผู้นิพนธ์ต้องลงลายมือชื่อในแบบฟอร์มใบมอบลิขสิทธิ์บทความให้แก่วารสารฯ พร้อมกับบทความต้นฉบับที่ได้แก้ไขครั้งสุดท้าย นอกจากนี้ ผู้นิพนธ์ต้องยืนยันว่าบทความต้นฉบับที่ส่งมาตีพิมพ์นั้น ได้ส่งมาตีพิมพ์เฉพาะในวารสารสังคมศาสตร์บูรณาการเพียงแห่งเดียวเท่านั้น หากมีการใช้ภาพหรือตารางของผู้นิพนธ์อื่นที่ปรากฏในสิ่งตีพิมพ์อื่นมาแล้ว ผู้นิพนธ์ต้องขออนุญาตเจ้าของลิขสิทธิ์ก่อนพร้อมทั้งแสดงหนังสือที่ได้รับการยินยอมต่อบรรณาธิการ ก่อนบทความจะได้รับการตีพิมพ์

กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 3 ฉบับ

มกราคม - เมษายน / พฤษภาคม - สิงหาคม และ กันยายน - ธันวาคม

พิมพ์ที่ : สำรวยก้อปปีบ้านใหม่
34/6 ชุมชนบ้านใหม่ ถ. วิสุทธิเทพ ต. กุดป่อง
อ. เมือง จ. เลย

บทบรรณาธิการ

วารสารสังคมศาสตร์บูรณาการ ปีที่ 2 ฉบับที่ 6 ระหว่างเดือนกันยายน - ธันวาคม 2565 ก่อนอื่นต้องขอขอบคุณผู้สนับสนุนบทความต่าง ๆ ที่ให้ความร่วมมือส่งบทความมาตีพิมพ์ โดยทุกบทความผ่านการกลั่นกรองจากกองบรรณาธิการ และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งกรุณาให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปรับปรุงบทความ เพื่อให้วารสารเป็นที่ยอมรับในวงการวิชาการ โดยมุ่งเน้นให้วารสาร เป็นแหล่งเผยแพร่ผลงานทางวิชาการที่เป็นประโยชน์ในสาขาสังคมศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และพุทธศาสตร์ ของนักศึกษาและนักวิชาการทั้งจากภายในและภายนอกหน่วยงาน

วารสารฉบับนี้ประกอบด้วยบทความจำนวน 8 บทความ ได้แก่ 1) การปกครองของเจ้าอาวาสตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย 2) การบริหารโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย 3) การศึกษาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลอย เขต 2 4) การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลสรนงแก้ว อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด 5) การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับความเป็นองค์การแห่งความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลอย เขต 1 6) การจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนชุมชนบ้านนาบอนตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย 7) การดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรรายบุคคลของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง และ 8) การศึกษาสภาพปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

กองบรรณาธิการขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิและผู้อ่านทุกท่านรวมทั้งยินดีน้อมรับคำติชมและคำแนะนำในการปรับปรุงการจัดทำวารสารในฉบับต่อไป

บทความที่ได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและเผยแพร่ในวารสารฉบับนี้ เป็นทัศนคติและข้อคิดเห็นส่วนบุคคลของผู้เขียนแต่ละท่าน ไม่ถือว่าเป็นทัศนคติและความรับผิดชอบของบรรณาธิการ

สารบัญ

หน้า

- ◆ การปกครองของเจ้าอาวาสตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย
BRAHMAVIHARA-BASED ADMINISTRATION OF ABBOTS IN MUEANG LOEI DISTRICT, LOEI PROVINCE
กัณฑ์พงษ์ จุฬาราช 1
- ◆ การบริหารโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย
ADMINISTRATION OF SCHOOLS UNDER LOCAL GOVERNMENT ORGANIZATIONS IN LOEI PROVINCE
TOWARDS EXCELLENCE
จารุวรรณ บุญศรี 11
- ◆ การศึกษาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเลย เขต 2
THE STUDY OF ACADEMIC ADMINISTRATIVE COMPETENCIES OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER LOEI
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2
พระลิ่ง ชาวโณ 21
- ◆ การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณี
องค์การบริหารส่วนตำบลสระนกแก้ว อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด
PUBLIC PARTICIPATION IN DEVELOPMENT PLANNING OF LOCAL GOVERNMENT ORGANIZATIONS: A CASE
STUDY OF SA NOK KEAW SUB-DISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, PHON THONG DISTRICT,
ROI ET PROVINCE
พิเชษฐ์ โปตาพล 31
- ◆ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับความเป็นองค์กร
แห่งความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1
A STUDY OF RELATIONSHIP BETWEEN CREATIVE LEADERSHIP OF ADMINISTRATORS AND EXCELLENCE
ORGANIZATION OF SCHOOLS UNDER LOEI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1
วัฒนภรณ์ บุญศรี และจารุวรรณ บุญศรี 41
- ◆ การจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนชุมชนบ้านนาบอนตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมืองเลย
จังหวัดเลย
HOUSEHOLD SOLID WASTE MANAGEMENT OF PEOPLE IN BAN NA-BON, CHAIYAPRUEK SUB-DISTRICT,
MUEANG LOEI DISTRICT, LOEI PROVINCE
ธนวัฒน์ ชาวโพธิ์ 51

สารบัญ(ต่อ)

หน้า

◆ การดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรรายบุคคลของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง IMPLEMENTATION OF INDIVIDUAL PERSONNEL DEVELOPMENT PLANS OF MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY, SRILANCHANG CAMPUS สุพรรณณี บุญหนัก	61
◆ การศึกษาสภาพปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง A STUDY OF CLASSROOM RESEARCH PROBLEMATIC CONDITIONS OF STUDENT TEACHERS, MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY, SRILANCHANG CAMPUS ประติษฐ์ ศรีโนนยาง.....	69
ภาคผนวก	77

การปกครองของเจ้าอาวาสตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย BRAHMAVIHARA-BASED ADMINISTRATION OF ABBOTS IN MUEANG LOEI DISTRICT, LOEI PROVINCE

กัณฑ์พงษ์ จุฬาราช

อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

Kantapong Junraj

¹Luang Pu Srichan Wannabho Charity School

Lecturer of Loei Rajabhat University

Corresponding Author E-mail: junraj_kan@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาการปกครองของเจ้าอาวาสตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย และ 2. เปรียบเทียบการปกครองของเจ้าอาวาสตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย จำแนกตามอายุ พรรษา วุฒิการศึกษาทางโลก และวุฒิการศึกษาทางธรรม กลุ่มตัวอย่าง คือ พระภิกษุธรรมยุติกในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย จำนวน 136 รูป เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม ที่มีความเชื่อมั่น 0.89 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัย สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมุติฐานด้วย One-Way ANOVA

ผลการวิจัยพบว่า 1. การปกครองของเจ้าอาวาสตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลยโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านการปกครองวัดแบบบูรณาการ รองลงมา ด้านการปกครองตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ และด้านการปกครองตามพระธรรมวินัย ตามลำดับ 2. การเปรียบเทียบการปกครองของเจ้าอาวาสตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย จำแนกตามอายุ พรรษา วุฒิการศึกษาทางโลก และวุฒิการศึกษาทางธรรม ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การปกครองคณะสงฆ์; เจ้าอาวาส; หลักพรหมวิหาร 4;

Abstract

The objectives of the research were (1) to study the Sangha administration, based on the Four Holy Abidings (Brahmavihara in Pali), of the abbots in Mueang District, Loei Province, and (2) to compare the Brahmavihara-based Sangha administration of the abbots in Mueang District, Loei Province, classified by ages, ordination years, educational levels, and Pali studies. The sample size consisted of 136 Dhammayuttika-nikaya monks in Mueang District, Loei Province. The research tool was the five-point rating scale questionnaire with the

entire reliability of .99. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and one-way ANOVA.

The research result revealed as follows: 1. The Brahmavihara-based Sangha administration of the abbots in Mueang Loei District, Loei Province, was found to be overall and separately at a high level of mean scores. Separately considered in the descending order, The integrated Sangha administration was found to be at the highest level, followed by the Sangha administration by the Sangha Act, and the Sangha administration by the Buddhist Doctrine and Discipline, respectively. 2. The comparison of the Brahmavihara-based Sangha administration of the abbots, classified by years of age, years of ordination, educational levels, and Pali and Dhamma studies, was found not to be different.

Keywords: Sangha Administration; Abbot; Four Holy Abidings;

บทนำ

พระพุทธศาสนาเป็นสถาบันที่มีความสำคัญในประเทศไทยและมีพระสงฆ์เป็นบรรพชิตเป็นผู้สืบทอดพระพุทธศาสนา และเป็นแบบอย่างของการประพฤติดี ประพฤติชอบ มีความผูกพันกับประชาชนและประเทศชาติในเรื่องแนวคิดต่าง ๆ ทุกด้านในสังคมไทยมีความสัมพันธ์มีรากเหง้ามาจากความคิดทางพระพุทธศาสนา เพราะพระพุทธศาสนาได้เข้ามาสู่สังคมไทยมาตั้งแต่เริ่มตั้งอาณาจักรไทยต่อเนื่องตลอดมาจนปัจจุบัน ในการปัจจุบันการปกครองคณะสงฆ์มีพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ ได้กำหนดให้วัดมีฐานะเป็นนิติบุคคล และให้มีเจ้าอาวาสเป็นตัวแทนของวัดในการดำเนินการบริหารวัด และมีอำนาจในการทำนิติกรรมต่าง ๆ ภายในวัด และมีมหาเถรสมาคมเป็นองค์กรสูงสุดของการปกครองคณะสงฆ์ ทำหน้าที่สอดส่องดูแล คณะสงฆ์ให้เป็นไปโดยเรียบร้อยถึงมตตลอดจนการรักษาพระธรรมวินัยหลักพระพุทธศาสนา โดยมีสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เป็นองค์กรกลางที่มีหน้าที่สนองงานคณะสงฆ์ ทำนุบำรุงส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนาและประสานงานระหว่างคณะสงฆ์และรัฐบาล เพื่อดำเนินการให้กิจการพระพุทธศาสนาขับเคลื่อนไปได้ด้วยความเรียบร้อย

การบริหารจัดการวัดจึงมีความสำคัญ โดยเฉพาะเจ้าอาวาส ซึ่งเป็นผู้ปกครองคณะสงฆ์ระดับต้น เป็นบุคคลสำคัญซึ่งมีหน้าที่เป็นผู้นำในการบริหารจัดการวัดในด้านต่าง ๆ ตามอำนาจหน้าที่ของเจ้าอาวาส ซึ่งเป็นไปตามภารกิจของคณะสงฆ์ 6 ด้าน โดยเฉพาะด้านการปกครอง เพราะเจ้าอาวาสเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจ วางแผน กำหนดนโยบาย บริหารบุคลากรในวัดให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และมีความสามัคคี ทั้งสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้นำกับผู้ตาม เพื่อนำวัดไปสู่เป้าหมายแห่งความสำเร็จตามเป้าประสงค์ (พระครูโสภณรัตนบัณฑิต, 2563, หน้า 104)

หลักพรหมวิหารธรรม หรือพรหมวิหาร 4 เป็นธรรมของผู้เป็นใหญ่ เป็นหลักธรรมสำหรับผู้บริหาร คำว่า วิหารธรรม คือ ธรรมเป็นเครื่องอยู่ หมายถึงเอาใจเข้าหาธรรมะ หรือเอาธรรมะเข้ามาไว้ที่ใจ พุดง่าย ๆ ก็

คือทั้งเนื้อทั้งตัวมีธรรมะ พรหมวิหาร 4 หมายถึง คุณธรรมสำหรับเป็นที่อยู่ของจิตใจแห่งพรหม คือผู้ใหญ่หรือผู้ประเสริฐเป็นธรรมเป็นที่อยู่ ซึ่งมีทั้งความดีและความสุขโดยให้ผู้ปฏิบัตินำไปใช้ ดังนี้ขั้นแรกให้ปฏิบัติด้วยจิตคิด กู้กุลแผ่ออกไปในสัตว์บุคคลทั้งหลาย คือ เมตตา ซึ่งมีอาการเป็นความคิด กู้กุลต่อจากนั้นเมื่อได้เห็นหรือได้ยินหรือได้คิดว่าเขามีความทุกข์เดือดร้อนก็ปฏิบัติช่วยบำบัดทุกข์ให้ คือ กรุณา ซึ่งมีอาการช่วยบำบัดทุกข์จากนั้นครั้นได้เห็นเขามีสุขไม่ทุกข์ก็พลอยยินดีบันเทิงใจ คือ มุทิตา ซึ่งมีอาการพลอยยินดี และเมื่อไม่มีกิจที่ควรจะทำต่อไปก็ อุเบกขา คือ ตู้อยู่เฉย ๆ (สมเด็จพระญาณสังวร, 2543: อ่างใน จักรกฤษณ์ โปคาพล, 2559: 2)

ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางพระพุทธศาสนา ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษา การปกครองของเจ้าอาวาสตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปกครองของเจ้าอาวาสตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย
2. เพื่อเปรียบเทียบการปกครองของเจ้าอาวาสตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย จำแนกตามอายุ พรรษา วุฒิการศึกษาทางโลก และวุฒิการศึกษาทางธรรม

สมมุติฐานการวิจัย

1. พระภิกษุที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปกครองของเจ้าอาวาสตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลยแตกต่างกัน
2. พระภิกษุที่มีพรรษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปกครองของเจ้าอาวาสตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลยแตกต่างกัน
3. พระภิกษุที่มีวุฒิการศึกษาทางโลกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปกครองของเจ้าอาวาสตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลยแตกต่างกัน
4. พระภิกษุที่มีวุฒิการศึกษาทางธรรมต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปกครองของเจ้าอาวาสตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลยแตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตเนื้อหาการวิจัย

- 1) ตัวแปรต้น คือ อายุ พรรษา วุฒิการศึกษาทางโลก และวุฒิการศึกษาทางธรรม
- 2) ตัวแปรตาม คือ การปกครองของเจ้าอาวาสตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย ตามแนวคิดของพระมหาพันนตร จิตตรกษิโต (พาด) และสมภพ ระวังทุกข์ (2564) ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ ด้านการปกครองตามพระธรรมวินัย ด้านการปกครองตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ และด้านการปกครองวัดแบบบูรณาการ

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ประชากรได้แก่ คือ พระภิกษุสังกัดคณะธรรมยุติกนิกายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย รวมทั้งสิ้น 204 รูป กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970, pp. 607-610) ได้กลุ่มตัวอย่าง 136 รูป แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลากเพื่อระบุตัวผู้ตอบแบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูล ด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยจะสร้างขึ้นเอง จากแนวคิด ทฤษฎีที่ได้ทบทวนเอกสาร และดำเนินการสร้างเป็นแบบสอบถามเพื่อใช้ดำเนินการวิจัย และเครื่องมือที่ใช้วิจัยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) สอบถามเกี่ยวกับอายุ พรรษา วุฒิการศึกษาทางโลก และวุฒิการศึกษาทางธรรม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการปกครองของเจ้าอาวาสตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของ Likert มี 5 ระดับ ซึ่งมีความหมายดังต่อไปนี้

5 หมายถึง การปกครองตามหลักพรหมวิหาร 4 อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง การปกครองตามหลักพรหมวิหาร 4 อยู่ในระดับ มาก

3 หมายถึง การปกครองตามหลักพรหมวิหาร 4 อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง การปกครองตามหลักพรหมวิหาร 4 อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง การปกครองตามหลักพรหมวิหาร 4 อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการปกครองของเจ้าอาวาสตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended questions)

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาหลักการ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองของเจ้าอาวาสตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย จากหนังสือ วารสาร ตำรา เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือในการวิจัยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

3. สร้างเครื่องมือนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรง (Content Validity) โดยหาค่า Index of Item Objective Congruence (IOC) ตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบสอบถามข้อนั้นสอดคล้องตามที่ระบุไว้

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแบบสอบถามข้อนั้นสอดคล้องตามเนื้อหาที่ระบุไว้

-1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบสอบถามข้อนั้นไม่สอดคล้องตามที่ระบุไว้

ควรตัดออกหรือปรับปรุงแก้ไขใหม่หมดโดยถือเกณฑ์ประเมินในแต่ละข้อ มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านพบว่า ข้อคำถามทุกข้อเป็นตัวแทนการวัดโดยมีค่าความสอดคล้อง 1.00 ทุกข้อ และท่านได้แนะนำการใช้ภาษาในแบบสอบถามมาปรับปรุง

4. นำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำแล้วปรับปรุงแก้ไขและนำไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้ง จึงนำไปทดลองกับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Try out) ของแบบสอบถาม (Reliability) และวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ของอัลฟา ผลการวิเคราะห์พบว่าค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.89

5. นำแบบสอบถามปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามและหาผลค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามก่อนนำไปใช้กลุ่มตัวอย่างต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปที่นิยมใช้ทางสังคมศาสตร์ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้วิธีหาค่าความถี่ แล้วสรุปออกมาเป็นคำร้อยละ

2. วิเคราะห์ข้อมูลการปกครองของเจ้าอาวาสตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเลย เพื่อหาค่าเฉลี่ยเพื่อหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทำการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยยึดเกณฑ์ ดังนี้ (วนิดา วาดีเจริญ, รังสรรค์ เลิศในสัตย์, และสมบัติ ทิมทรัพย์, 2560, หน้า 315)

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 การปกครองตามหลักพรหมวิหาร 4 มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 การปกครองตามหลักพรหมวิหาร 4 มาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 การปกครองตามหลักพรหมวิหาร 4 ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 การปกครองตามหลักพรหมวิหาร 4 น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 การปกครองตามหลักพรหมวิหาร 4 น้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะการปกครองของเจ้าอาวาสตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย ใช้วิธีหาค่าความถี่ แล้วสรุปออกมาเป็นคำร้อยละ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยเรื่องการปกครองของเจ้าอาวาสตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย สถิติที่ใช้มีดังนี้ 1) สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย คำร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (S.D.) 2) สถิติอนุมาน ประกอบด้วย และการทดสอบความแปรปรวน (One-Way ANOVA)

ผลการวิจัย

1. การปกครองของเจ้าอาวาสตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลยโดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านการปกครองวัดแบบบูรณาการ รองลงมา คือด้านการปกครองตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ และด้านการปกครองตามพระธรรมวินัย ตามลำดับ

2. จากการทดสอบสมมุติฐานที่ว่าพระภิกษุที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปกครองของเจ้าอาวาสตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลยแตกต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

3. จากการทดสอบสมมุติฐานที่ว่าพระภิกษุที่มีพรรษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปกครองของเจ้าอาวาสตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลยแตกต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

4. จากการทดสอบสมมุติฐานที่ว่าพระภิกษุที่มีวุฒิการศึกษาทางโลกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปกครองของเจ้าอาวาสตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลยแตกต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

5. จากการทดสอบสมมุติฐานที่ว่าพระภิกษุที่มีวุฒิการศึกษาทางธรรมต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปกครองของเจ้าอาวาสตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลยแตกต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

การอภิปรายผลการวิจัย

1. การปกครองของเจ้าอาวาสตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลยโดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านการปกครองวัดแบบบูรณาการ รองลงมา ด้านการปกครองตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ และด้านการปกครองตามพระธรรมวินัย ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเจ้าอาวาสในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเลยเป็นผู้ที่มีวัตรปฏิบัติในเรื่องความเมตตาในการปกครองพระในวัดอยู่แล้ว โดยเฉพาะการให้การสนับสนุนการเรียนหนังสือพระลูกวัดตลอดจนสามเณรทั้งด้านส่งเสริมและให้ทุนการศึกษา สอดคล้องกับสุชินชยันต์ เพ็ชรนิล และสุธี ประศาสน์เศรษฐ (2556, หน้า 89) ได้ศึกษาการบริหารจัดการวัดตามหลักพุทธธรรมมาภิบาล: ศึกษาวัดในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค 3 พบว่า ระดับการบริหารจัดการวัดตามหลักพุทธธรรมมาภิบาล: ศึกษาวัดในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค 3 ตามความคิดเห็นของพระสงฆ์และประชาชนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. จากการทดสอบสมมุติฐานที่ว่าพระภิกษุที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปกครองของเจ้าอาวาสตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลยแตกต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในแต่ละวัดมีพระสงฆ์ไม่มากมีความใกล้ชิด และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันตลอด จึงทำให้ความคิดเห็นจะคล้อยตามกันจากการพูดคุยกัน สอดคล้องกับพระมหาอัครพงษ์ พูลผล (2561, หน้า 226) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการคณะสงฆ์ จังหวัดชุมพร ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบ จำแนก

ตาม อายุ พรรษา วุฒิการศึกษา ระยะเวลาดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสและวัดสังกัดอยู่ในคณะสงฆ์แต่ละอำเภอ ทั้งภาพรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. จากการทดสอบสมมุติฐานที่ว่าพระภิกษุที่มีพรรษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปกครองของเจ้าอาวาสตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลยแตกต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าในวัดธรรมยุตมีความเคร่งครัดในระบบพรรษา การเชื่อฟังและสอบถามความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีพรรษามากจะได้รับการยอมรับและถือปฏิบัติตามกัน สอดคล้องกับพระสมุห์ปิยะพงษ์ วงศ์ตามา และคณะ (2563, หน้า 69) ได้ศึกษาประสิทธิผลการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในจังหวัดนครพนม พบว่า ประสิทธิผลการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในจังหวัดนครพนม จำแนกตามพรรษา โดยรวม ไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

4. จากการทดสอบสมมุติฐานที่ว่าพระภิกษุที่มีวุฒิการศึกษาทางโลกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปกครองของเจ้าอาวาสตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลยแตกต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าเจ้าอาวาสได้ให้การสนับสนุนทุนการศึกษาให้กับพระภิกษุสามเณรในปกครองให้ได้เรียนทุกระดับชั้น ตลอดจนช่วยบอกบุญญาติโยมที่จะเป็นธุระในการเป็นเจ้าภาพอุปถัมภ์ให้ทุนการศึกษาทุกระดับ สอดคล้องกับพระมหาพันเนตร จิตตรกขิโต (พาด) และสมภพ กระจับทุกซ์ (2564, หน้า 769) ได้ศึกษาการปกครองของเจ้าอาวาสตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม พบว่า การ พระภิกษุที่มี พระภิกษุที่มีวุฒิการศึกษาทางโลกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปกครองของเจ้าอาวาสตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐมโดยรวมไม่แตกต่างกัน

5. จากการทดสอบสมมุติฐานที่ว่าพระภิกษุที่มีวุฒิการศึกษาทางธรรมต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปกครองของเจ้าอาวาสตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลยแตกต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า สอดคล้องกับ พระราชปริยัติโมลี (ไพบูลย์ วิบุโล) (2555) ได้ศึกษาการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการระดับเจ้าอาวาสในจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการระดับเจ้าอาวาสในจังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีวุฒิการศึกษาสายพระปริยัติธรรม ต่างกัน มีการบริหารกิจการคณะสงฆ์ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปฏิบัติ

1. ด้านการปกครองตามพระธรรมวินัย จากผลการวิจัย พบว่าการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์มีน้อย ดังนั้น เจ้าอาวาสต้องสร้างการมีส่วนร่วมให้เกิดขึ้นกับพระสงฆ์ภายในวัด มีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ กระจายอำนาจให้งานต่าง ๆ มีผู้รับผิดชอบโดยตรง

2. ด้านการปกครองตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ จากผลการวิจัย พบว่า ชุมชนยังเข้ามาใช้ประโยชน์วัดไม่มากเท่าที่ควร ดังนั้นเจ้าอาวาสจะต้องร่วมมือกับชุมชน และหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน

ตลอดจนหารือกับผู้นำชุมชน ในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดการใช้ประโยชน์วัดในฐานะที่เป็นสาธารณสมบัติ

3. ด้านการปกครองวัดแบบบูรณาการพบว่า เจ้าอาวาสไม่ค่อยมีกิจกรรมร่วมกับคณะสงฆ์ในจังหวัดมากเท่าที่ควร ดังนั้น ควรมีเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของคณะสงฆ์ เช่น การประชุมคณะสงฆ์ การร่วมกิจกรรม มุทิตาสักการะ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการปกครองของเจ้าอาวาสตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย
2. ควรมีศึกษาแนวทางการพัฒนาการปกครองของเจ้าอาวาสตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย
3. ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพการปกครองของเจ้าอาวาสตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย

องค์ความรู้ที่ได้

การปกครองของเจ้าอาวาสตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลยโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านการปกครองวัดแบบบูรณาการ รองลงมา ด้านการปกครองตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ และด้านการปกครองตามพระธรรมวินัยตามลำดับ

เอกสารอ้างอิง

- พระครูโสภณรัตนบัณฑิต และคณะ. (2563). บทบาทของเจ้าอาวาสในการบริหารจัดการวัดในสังคมไทยปัจจุบัน. *วารสารมหาจุฬานาครธรรมสาร*. 7(5). (พฤษภาคม 2563), หน้า 102 – 116.
- พระมหาพันเนตร จิตตรกษิโต (พาด) และสมภพ ระวังทุกข์. (2564). การปกครองของเจ้าอาวาสตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม. *การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 19 และระดับนานาชาติ ครั้งที่ 3 ประจำปี 2564*, หน้า 769 - 782.
- พระมหาอัครพงษ์ พูลผล. (2561). แนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการคณะสงฆ์ สังกัดมหานิกาย ของเจ้าอาวาสในจังหวัดชุมพร. *การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2561*. สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

- พระราชปรีดีโมลี (ไพบูลย์ วิบูล). (2555). *การบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการระดับเจ้าอาวาสในจังหวัดสุพรรณบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญา พธ.ม. (การจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระสมุห์ปิยะพงษ์ วงศ์ตามา และคณะ. (2563). ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในจังหวัดนครพนม. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*. 9(33). (ตุลาคม-ธันวาคม), หน้า 69-78.
- สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช (เจริญ สุวฑฺฒโน). (2543). *รวมธรรมะ*. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง.
- สุชินชยันต์ เพ็ชรนิล และสุธี ประศาสน์เศรษฐ. (2556). การบริหารจัดการวัดตามหลักพุทธธรรมาภิบาล: ศึกษาวัดในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค 3. *วารสารจันทร์เกษมสาร*. 19(36). (มกราคม-มิถุนายน), หน้า 89-98.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement (EPM)*. 30, (September). pp. 607-610.

การบริหารโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย

ADMINISTRATION OF SCHOOLS UNDER LOCAL GOVERNMENT ORGANIZATIONS IN LOEI PROVINCE TOWARDS EXCELLENCE

จากรุวรรณ บุญศรี

รองผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลวังสะพุง 1

Jaruwan Boonsorn

Deputy Director of Wangsaphung Municipality School 1
Corresponding Author E-mail: Jaruwanboon1976@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ คือ (1) เพื่อศึกษาการบริหารโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย (2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย จำแนกตามเพศ และประสบการณ์การทำงาน ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 32 คน ครู จำนวน 292 คน รวมทั้งหมด 324 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970: 608-609) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 175 คน ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Sampling) ด้วยการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัย สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test

ผลการวิจัยพบว่า 1. การบริหารโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลยโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2. การเปรียบเทียบการบริหารโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย จำแนกตามเพศ และประสบการณ์การทำงาน ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ความเป็นเลิศ; การบริหารโรงเรียน; การบริหารสู่ความเป็นเลิศ

Abstract

The purposes of this research were (1) to study the administration of schools under Local Government Organizations (LGOs) in Loei Province towards excellence, and (2) to compare the administration of schools under Local Government Organizations in Loei Province towards excellence, classified by genders and experiences. The population of the research was a total of 324 school administrators and teachers under Local Government

Organizations in Loei province; the 175 samples were selected through the Krejcie and Morgan's sampling method, including the stratified sampling and simple random sampling approaches. The tool used for data collection was the questionnaire. The statistics used for data analysis comprised frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, the t-test, and one-way ANOVA.

The research findings were as follows:

1. The administration of schools under Local Government Organizations in Loei Province towards excellence was found to be overall and separately at a high level of mean scores. 2. The comparison of the administration of schools under Local Government Organizations in Loei Province towards excellence, classified by genders and work experiences, was not found to be different.

Keywords: Excellence; School Administration; Towards Excellence

บทนำ

จากแนวคิดการบริหารการศึกษาที่มุ่งนำองค์กรสู่ความเป็นเลิศที่หลากหลายของแต่ละประเทศส่วนใหญ่เป็นมาตรฐานและรางวัลระดับประเทศที่ยังไม่มีการแพร่หลายแต่ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา มีรางวัลมาตรฐานระดับโลก (The Malcolm Baldrige National Quality Award--MBNQA) ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลาย และปัจจุบันได้มีการนำแนวคิดระบบ Malcolm Baldrige ไปใช้ในประเทศต่าง ๆ หลายประเทศ โดยขยายขอบข่ายออกไปอย่างกว้างขวาง โดยรางวัลที่กำหนดขึ้นเป็นชื่อของรัฐมนตรีพาณิชย์ในสมัยประธานาธิบดี โรนัล เรแกน ในปี ค.ศ. 1981 โดยเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในการพัฒนาคุณภาพ ต่อมาจึงตั้งรางวัลระบบคุณภาพนี้เพื่อเป็นเกียรติว่า The Malcolm Baldrige National Quality Award (Arcaro, 1995: 7)

ในปัจจุบันระบบ Malcolm Baldrige มีการดำเนินการพัฒนาเกณฑ์คุณภาพและวิธีการประเมินคุณภาพการศึกษาโดยใช้เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินงานที่เป็นเลิศ (education criteria for performance excellence) ที่มีองค์ประกอบหลัก 7 ด้าน ได้แก่ (1) การนำองค์กร (leadership) (2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ (strategic planning) (3) การมุ่งเน้นผู้เรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและตลาด (student, stakeholder and market focus) (4) การวัด การวิเคราะห์ และการจัด การความรู้ (measurement, analysis and knowledge management) (5) การมุ่งเน้นผู้ปฏิบัติงาน (workforce focus) (6) การจัดการกระบวนการ (process measurement) และ (7) ผลลัพธ์ (results)

โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นความคาดหวังของคนในชุมชน และเป็นตัวชี้วัดความเป็นผู้นำของผู้บริหารท้องถิ่นในด้านการพัฒนาคุณภาพของคนในชุมชน การพัฒนาความเป็นเลิศจึงมีความสำคัญ ต้องมีแนวทางในการบริหารจัดการเพื่อก้าวสู่ความเป็นเลิศ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่โรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนต้องพัฒนาคุณภาพงานวิชาการ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีความมุ่งมั่นต่อการบริหารจัดการโรงเรียน เพื่อให้มีคุณภาพ มีมาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนดและสามารถประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อความเชื่อมั่นของชุมชนและผู้ปกครองนักเรียน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการบริหารโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาการบริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลยสู่ความเป็นเลิศ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

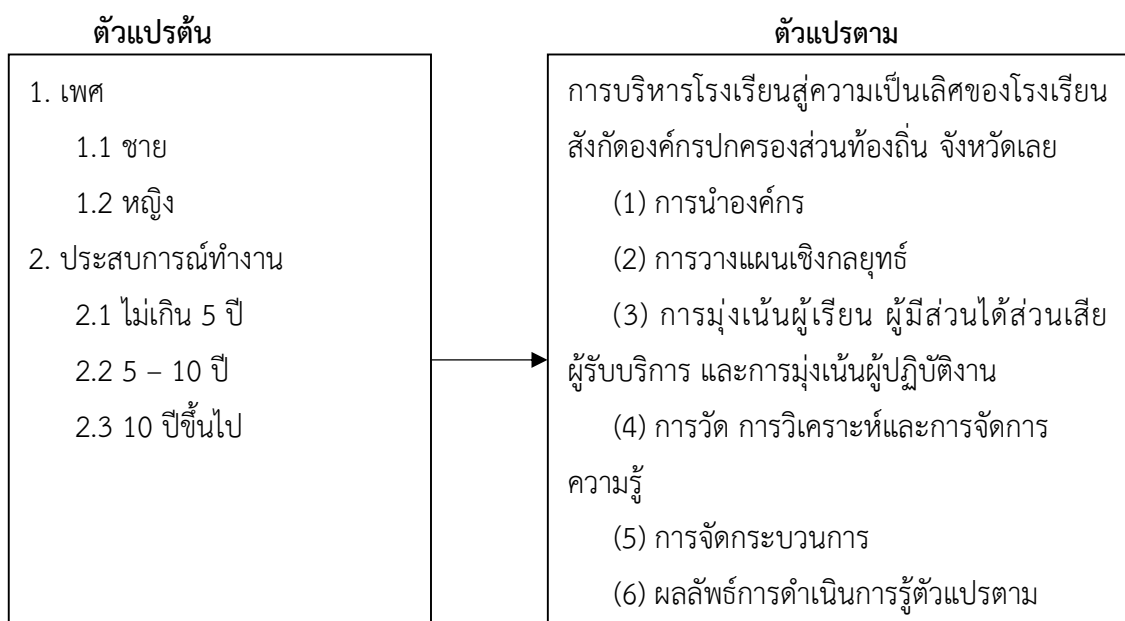
1. เพื่อศึกษาการบริหารโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย จำแนกตามเพศ และประสบการณ์การทำงาน

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย แตกต่างกัน
2. ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดของการวิจัย

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในการศึกษาวิจัยการบริหารโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดของ Malcolm Baldrige มาสังเคราะห์ขึ้นใหม่ เป็น 6 องค์ประกอบ ดังนี้

รูปภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการวิจัย เรื่องการบริหารโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียน ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา ของโรงเรียน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเลย ปีการศึกษา 2563 จำนวน 26 โรงเรียน ประชากรประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 32 คน ครู จำนวน 292 คน รวมทั้งหมด 324 คน

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan. 1970: 608-609) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 175 คน จากนั้นสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ตำแหน่ง	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
ผู้บริหารโรงเรียน	32	17
ครูผู้สอน	292	158
รวม	324	175

จากตาราง พบว่า ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยยึดตามตำแหน่ง เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้ครอบคลุม หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Sampling) ด้วยการจับสลาก เพื่อระบุผู้ให้ข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยได้นำมาบางส่วนจากแบบสอบถามของผู้วิจัยท่านอื่น ๆ มาดัดแปลงเพื่อให้เหมาะสม แบบสอบถามมีเนื้อหาประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ และประสบการณ์การทำงาน เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ของลิเคอร์ท (Likert) โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด แปลผลข้อมูลตามเกณฑ์ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการบริหารสู่ความเป็นเลิศอยู่ในระดับมากที่สุด
 4 หมายถึง มีการบริหารสู่ความเป็นเลิศอยู่ในระดับมาก
 3 หมายถึง มีการบริหารสู่ความเป็นเลิศอยู่ในระดับปานกลาง
 2 หมายถึง มีการบริหารสู่ความเป็นเลิศอยู่ในระดับน้อย
 1 หมายถึง มีการบริหารสู่ความเป็นเลิศอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษารั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลไปวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปซึ่งมีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลการมีระดับการบริหารโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย เพื่อหาค่าเฉลี่ยเพื่อหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทำการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยยึดเกณฑ์ ดังนี้ (วนิดา วาตีเจริญ, รังสรรค์ เลิศในสัตย์, และสมบัติ ทีฆทรัพย์, 2560: 315)

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 มีการบริหารสู่ความเป็นเลิศอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 มีการบริหารสู่ความเป็นเลิศอยู่ในระดับดีมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 มีการบริหารสู่ความเป็นเลิศอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 มีการบริหารสู่ความเป็นเลิศอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 มีการบริหารสู่ความเป็นเลิศอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์การทดสอบสมมุติฐาน ความแตกต่างระหว่างเพศ ด้วยสถิติ t-test และทดสอบสมมุติฐานความแตกต่างระหว่างประสบการณ์การทำงานด้วย One Way ANOVA

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การบริหารโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย
- ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลยโดยภาพรวม

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การนำองค์กร	4.39	0.65	มาก
2. การวางแผนเชิงกลยุทธ์	4.36	0.63	มาก
3. การมุ่งเน้นผู้เรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้รับบริการ และการมุ่งเน้นผู้ปฏิบัติงาน	4.27	0.67	มาก

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
4. การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้	4.25	0.61	มาก
5. การจัดกระบวนการ	4.30	0.60	มาก
6. ผลลัพธ์การดำเนินการ	4.33	0.65	มาก
รวม	4.32	0.67	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า การบริหารโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32, S.D. = 0.67$) สามารถเรียงจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านการนำองค์กร ($\bar{X} = 4.39, S.D. = 0.65$) ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ($\bar{X} = 4.36, S.D. = 0.63$) ด้านผลลัพธ์การดำเนินการ ($\bar{X} = 4.33, S.D. = 0.65$) ด้านการจัดกระบวนการ ($\bar{X} = 4.30, S.D. = 0.60$) ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียผู้รับบริการ และการมุ่งเน้นผู้ปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.27, S.D. = 0.67$) และด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ ($\bar{X} = 4.25, S.D. = 0.61$)

2. การเปรียบเทียบการบริหารโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย จำแนกตามเพศ

ตารางที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบการบริหารโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย จำแนกตามเพศ

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	ชาย			หญิง			t	sig
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
1. การนำองค์กร	4.45	0.58	มาก	4.30	0.62	มาก	1.14	0.27
2. การวางแผนเชิงกลยุทธ์	4.44	0.62	มาก	4.28	0.65	มาก	1.34	1.07
3. การมุ่งเน้นผู้เรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียผู้รับบริการ และการมุ่งเน้นผู้ปฏิบัติงาน	4.39	0.64	มาก	4.19	0.67	มาก	1.52	0.12
4. การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้	4.34	0.69	มาก	4.15	0.71	มาก	1.19	0.11
5. การจัดกระบวนการ	4.40	0.66	มาก	4.32	0.69	มาก	0.8	0.54
6. ผลลัพธ์การดำเนินการ	4.41	0.63	มาก	4.23	0.69	มาก	1.33	0.19
รวม	4.42	0.57	มาก	4.25	0.59	มาก	1.22	0.16

จากตารางที่ 3 พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย จำแนกตามเพศโดยรวมละครายด้านไม่มีความแตกต่างกัน

3. การเปรียบเทียบการบริหารโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ตารางที่ 4 แสดงการเปรียบเทียบการบริหารโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย จำแนกตามประสบการณ์การทำงานโดยรวมละครายด้าน

การบริหารโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. การนำองค์กร	ระหว่างกลุ่ม	1.50	2	0.75	2.05	0.13
	ภายในกลุ่ม	47.4	130	0.37		
	รวม	49.14	132			
2. การวางแผนเชิงกลยุทธ์	ระหว่างกลุ่ม	1.13	2	0.57	1.34	0.26
	ภายในกลุ่ม	54.84	130	0.42		
	รวม	55.97	132			
3. การมุ่งเน้นผู้เรียน ผู้มีส่วนได้ส่วน เสียผู้รับบริการ และการมุ่งเน้น ผู้ปฏิบัติงาน	ระหว่างกลุ่ม	1.23	2	0.62	1.55	0.22
	ภายในกลุ่ม	51.86	130	0.40		
	รวม	53.09	132			
4. การวัด การวิเคราะห์และการ จัดการความรู้	ระหว่างกลุ่ม	1.12	2	0.55	1.28	0.21
	ภายในกลุ่ม	55.97	130	0.43		
	รวม	57.09	132			
5. การจัดกระบวนการ	ระหว่างกลุ่ม	1.38	2	0.69	1.52	0.21
	ภายในกลุ่ม	58.68	130	0.45		
	รวม	60.06	132			
6. ผลลัพธ์การดำเนินการ	ระหว่างกลุ่ม	1.65	2	0.84	1.92	0.13
	ภายในกลุ่ม	57.34	130	0.44		
	รวม	58.98	132			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	1.49	2	0.75	2.14	0.12
	ภายในกลุ่ม	45.20	130	0.35		
	รวม	46.69	132			

จากตารางที่ 4 พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย จำแนกตามประสบการณ์การทำงานโดยรวมละรายด้านไม่มีความแตกต่างกัน

การอภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การบริหารโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สามารถเรียงจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านการนำองค์กร ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ด้านผลลัพธ์การดำเนินการ ด้านการจัดกระบวนการ ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียผู้รับบริการ และการมุ่งเน้นผู้ปฏิบัติงาน และด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศต้องอาศัยความเป็นผู้นำของผู้บริหารอย่างเด่นชัด เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสู่ทางสร้างสรรค์ และเห็นผลประโยชน์ของโรงเรียนเป็นผลประโยชน์ของตนเอง การที่ผู้นำสามารถทำเช่นนั้นได้ต้องเป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์ มีความยืดหยุ่น รู้จักสถานการณ์ และคนเป็นอย่างดี ดังที่สัมฤทธิ์ กางเพ็ง (2557: 16) กล่าวว่า ความยืดหยุ่นในการปรับตัว (Flexibility and adaptability) เป็นลักษณะของผู้นำที่สามารถปรับภารกิจและความต้องการของทีมงานให้เหมาะสมกับแต่ละสถานการณ์ที่แตกต่างกัน ตลอดจนสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลง และสอดคล้องกับบุษนารถ ยิ้มจันทร์ (2556: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาการบริหารสถานศึกษารางวัลพระราชทานสู่ความเป็นเลิศตามแนวคิดของ มัลคัม บัลดริจ พบว่า หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นเลิศด้านการศึกษา ตามแนวคิดของ มัลคัม บัลดริจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การนำองค์กร ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ การวางแผนเชิงกลยุทธ์ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การมุ่งเน้นผู้เรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้รับบริการ

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย จำแนกตามเพศและโดยรวมละรายด้านไม่มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นว่าทุกคนยอมรับในตัวผู้บริหารทั้งการที่ผู้บริหารมีบาร์มีในการเป็นผู้นำท้องถิ่น มีความเด็ดขาดในการตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายการบริหารที่ชัดเจน และมีความมุ่งมั่นในการกำหนดเป้าหมายและทิศทางการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อเป้าหมายของโรงเรียน สอดคล้องกับ สุริดา หลังจิ (2556: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาประสิทธิภาพและประสิทธิผลการบริหารงาน ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์จำแนกตามเพศของครูผู้สอน พบว่า ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลยจำแนกตามประสบการณ์การทำงานโดยรวมละรายด้านไม่มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าทุกคนมีเป้าหมายการทำงานที่ชัดเจนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียน ทำให้มองเห็นถึงกระบวนการสร้างความเป็นเลิศว่าเป็นนวัตกรรมที่จะผลักดันเป้าหมายให้สัมฤทธิ์ผล สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทรกร มิ่งขวัญ (2559: บทคัดย่อ) เรื่องการศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็กจังหวัดนครสวรรค์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นครูต่อการบริหารงาน จำแนกตามประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน ในภาพรวม แสดงว่า ครูมีความคิดเห็น ต่อการบริหารงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำแนกตามประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งปัจจุบันในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัย สามารถนำข้อเสนอแนะทางนโยบายได้ดังนี้

1. ผู้บริหารควรมีการกำหนดกระบวนการการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ และการมุ่งเน้นผู้เรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียผู้รับบริการ และการมุ่งเน้นผู้ปฏิบัติงานให้ชัดเจน
2. ผู้บริหารควรผลิต จัดทำ และพัฒนาสื่อการเรียนการสอน ในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลง ให้ความสำคัญเรื่องการจัดอุปกรณ์และสื่อการเรียน การสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องเรียนอย่างเพียงพอ
3. โรงเรียนควรพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนางานวิชาการ ส่งเสริม พัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตลอดจนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
4. ผู้บริหารควรให้ความสำคัญเรื่องการบริหารบุคคลมีความถูกต้องตามหลักธรรมาภิบาล มีแนวทางการจัดการการควบคุมดูแลกิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นไปในครรลองธรรม ความโปร่งใสตรวจสอบได้

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรศึกษาเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาแนวทางการบริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลยสู่ความเป็นเลิศ
2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย
3. ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย

องค์ความรู้ที่ได้

การบริหารโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลยโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สามารถเรียงจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านการนำองค์กร ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ด้านผลลัพธ์การดำเนินการ ด้านการจัดกระบวนการ ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียผู้รับบริการ และการมุ่งเน้นผู้ปฏิบัติงาน และด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้

เอกสารอ้างอิง

- ภัทรกร มิ่งขวัญ. (2559). การศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็กจังหวัดนครสวรรค์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42. วิทยานิพนธ์ปริญญา ค.ม. (การบริหารการศึกษา). นครสวรรค์: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- นุชนารถ ยิ้มจันทร์. (2556). การพัฒนาการบริหารสถานศึกษารางวัลพระราชทานสู่ความเป็นเลิศตามแนวคิดของ มัลคัม บัลดริจ. ดุษฎีนิพนธ์ปริญญา ปร.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วนิดา วาตีเจริญ รังสรรค์ เลิศในสัตย์ และสมบัติ ทีฆทรัพย์. (2560). ระเบียบวิธีวิจัยจากแนวคิดทฤษฎีสู่ภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน).
- สุริดา หลังจิ. (2561). ประสิทธิภาพและประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู. วิทยานิพนธ์ปริญญา ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ยะลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. (2557). ภาวะผู้นำแบบบริการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัย. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- Arcaro, J. S. (1995). Quality in education: An implementation handbook. New York: *Haward Business Review*. 10(7). pp. 96-103.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30. pp. 607-610.

การศึกษาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2
**THE STUDY OF ACADEMIC ADMINISTRATIVE
COMPETENCIES OF SCHOOL ADMINISTRATORS
UNDER LOEI PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 2**

พระลิ่ง ชวโณ (ทัมมะสอน)

นิสิตสาขาพุทธบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เลย

Phra Lang Chawano (Dhammasorn)

Mahachulalongkorn Buddhist University, Loei Religious College

Corresponding Author E-mail: chawano.lang@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการศึกษาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 และ (2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการศึกษาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 จำแนกตาม ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 จำนวนทั้งหมด 1,353 คน ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample size) โดยใช้ตาราง R.V.Krejcie และ D.W.Morgan และได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 302 คน ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยยึดตามที่ตั้งโรงเรียน แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Sampling) ด้วยการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์ของอัลฟาตามวิธีครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient) เท่ากับ .899 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อการวิจัย สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบค่าที และการทดสอบความแปรปรวน ด้วย One-Way ANOVA

ผลการวิจัย พบว่า (1) การศึกษาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านบริหารจัดการการเรียนรู้ ด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา และด้านส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ (2) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการศึกษาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 จำแนกตาม ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน พบว่า ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

คำสำคัญ: สมรรถนะการบริหาร; งานวิชาการ;

Abstract

The objectives of the research were to study academic administrative competencies of school administrators under Loei Primary Educational Service Area Office 2, and to compare the academic administrative competencies of school administrators under Loei Primary Educational Service Area Office 2, classified by genders and work experiences. The population of the research was a total of 1,353 teachers under Loei Primary Educational Service Area Office 2; the research samples of 302 teachers were selected through Krejcie and Morgan's sampling method, including the stratified random sampling and simple sampling approaches. The instrument used for data collection was a questionnaire with the entire reliability of 0.899 (Cronbach's Alpha coefficient). The statistics used for data analysis comprised frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation; the hypotheses were the t-test for independent samples and the one-way analysis of variance (ANOVA).

The research findings were as follows: 1. The study of academic administrative competencies of school administrators under Loei Primary Educational Service Area Office 2 was found to be overall and separately at a high level of mean scores. Separately considered in the descending order, they were the learning management, the school's course development, the learning supervision in the schools, and the research promotion for development of learning qualities, respectively. 2. The comparison of academic administrative competencies of school administrators under Loei Primary Educational Service Area Office 2, classified by educational levels and work experiences, was found not to be different. Therefore, it did not meet with the research hypothesis.

Keywords: Administrative Competency; Academic Affair;

บทนำ

โลกในยุคปัจจุบันได้หมุนเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 เป็นยุคของเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-based-Economy) ที่ปัจจัยในการผลิตและแข่งขันกำลังเปลี่ยนไปเป็นปัจจัยที่ไม่อาจจับต้องได้มากขึ้น ดังนั้น การพัฒนานวัตกรรมจึงเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยให้ทุกองค์การสร้างจุดยืนที่แข็งแกร่ง เป็นองค์การแห่งนวัตกรรมโดยมีเป้าหมายเพื่อความอยู่รอด การเจริญเติบโต และการสร้างสมรรถนะในการแข่งขันอย่างยั่งยืน กระแสการเปลี่ยนแปลงที่มุ่งเข้าสู่ยุคนวัตกรรมดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 หมวด 9 เทคโนโลยีทางการศึกษา กำหนดว่า รัฐจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิต และพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น โดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต จัดให้มีเงิน

สนับสนุนการผลิตและมีการให้แรงจูงใจแก่ผู้ผลิต และผู้พัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ฉะนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาต่าง ๆ จะต้องพัฒนานวัตกรรม หรือนำนวัตกรรมต่าง ๆ มาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อขับเคลื่อนผลลัพธ์ คือ คุณภาพผู้เรียน โดยใช้แนวคิด วิธีการ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยีใหม่ ๆ (Innovative Product) อย่างต่อเนื่องก็จะทำให้สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม (Innovative Organization) (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2555: 117)

การบริหารงานวิชาการเป็นเป้าหมายหลักและหัวใจในการบริหารจัดการศึกษา ซึ่งเป็นงานที่มีขอบข่ายที่กว้างขวางและมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา การดำเนินงานต่าง ๆ ของสถานศึกษามุ่งสนองต่อความสำเร็จของงานวิชาการทั้งสิ้น ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการเป็นการดำเนินกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไข การเรียนการสอนของนักเรียนให้ได้ผลดีมีประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งได้แก่งานด้านหลักสูตรการจัดแผนการเรียน การจัดตารางการเรียนการสอน การจัดครูเข้าสอน การพัฒนาการเรียนการสอน การพัฒนาบุคลากรทางด้านวิชาการ การวัดผลและประเมินผล รวมถึงการนิเทศการสอน การดำเนินงานวิชาการเป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยตรงเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผลการศึกษามีคุณภาพมากที่สุด ดังนั้นไม่ว่าจะกิจกรรมใด ๆ ที่สัมพันธ์กับการเรียนการสอน และทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพถือว่างานเหล่านั้นเป็นงานในขอบเขตหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านวิชาการทั้งสิ้น เพื่อที่จะให้การบริหารงานวิชาการประสบความสำเร็จผู้บริหารจึงต้องมีสมรรถนะในการบริหารงานวิชาการในตนเองที่จะส่งผลทำให้การบริหารงานวิชาการประสบความสำเร็จตรงตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ (สารินทร์ เอี่ยมครอง, 2561)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ได้ดำเนินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามภารกิจที่ได้รับผิดชอบ โดยกำหนดวิสัยทัศน์ ไว้ว่า “สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 เป็นองค์กรแห่งความเป็นเลิศ ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา บนพื้นฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยมีพันธกิจ 1) จัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 2) พัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถความเป็นเลิศทางวิชาการเพื่อสร้างขีดความสามารถ ในการแข่งขัน 3) พัฒนาศักยภาพและคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามหลักสูตรและคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 4) สร้างโอกาส ความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำ ให้ผู้เรียนทุกคนได้รับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม 5) พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพ และ 6) จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ยึดหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ได้มีการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาสถานศึกษา ครู และผู้เรียน ให้มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2, 2563: 72)

จากปัญหาและเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษา การศึกษาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

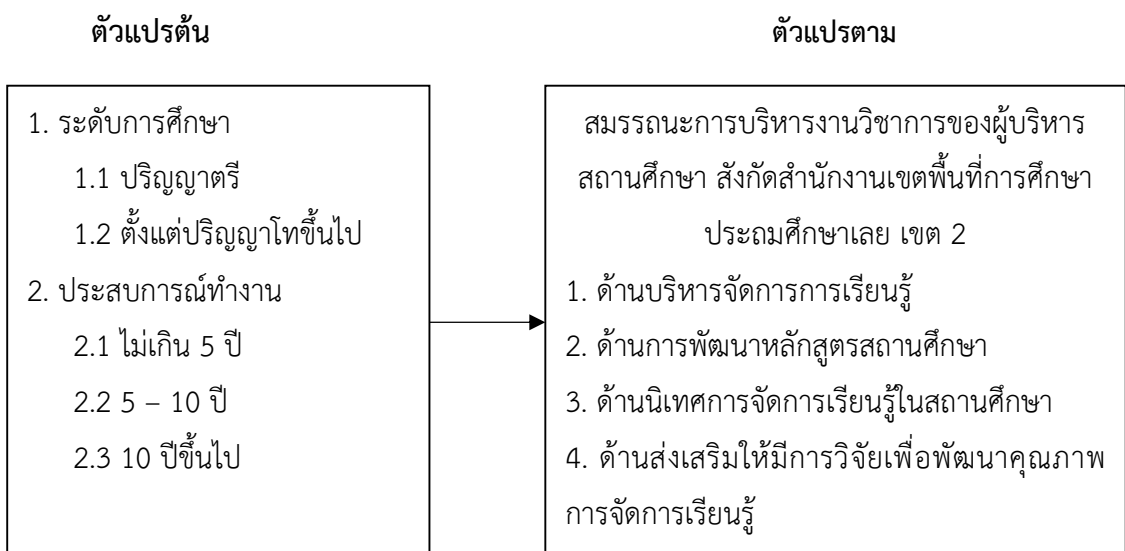
1. เพื่อศึกษาการศึกษาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการศึกษาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 จำแนกตาม ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

สมมติฐานการวิจัย

1. ครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 แตกต่างกัน
2. ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดของการวิจัย

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในการศึกษาวิจัยสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิด ดังนี้

รูปภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการวิจัย เรื่องการศึกษาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 จำนวนทั้งหมด 1,353 คน จำแนกตามอำเภอ แบ่งเป็น 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอผาขาว จำนวน 247 คน อำเภอภูกระดึง จำนวน 201 คน อำเภอภูหลวง จำนวน 146 คน อำเภอวังสะพุง จำนวน 454 คน อำเภอหนองหิน จำนวน 126 คน และอำเภอเอราวัณ จำนวน 179 คน

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample size) โดยใช้ตารางสำเร็จรูปคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง R. V. Krejcie และ D. W. Morgan และได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 302 คน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลประชากรและจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับ	อำเภอ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	อำเภอผาขาว	247	55
2	อำเภอภูกระดึง	201	45
3	อำเภอภูหลวง	146	33
4	อำเภอวังสะพุง	454	101
5	อำเภอหนองหิน	126	28
6	อำเภอเอราวัณ	179	40
	รวม	1,353	302

จากตาราง ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยยึดตามอำเภอ เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้ครอบคลุมทั่วพื้นที่เขตการศึกษาเลยเขต 2 หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Sampling) ด้วยการจับสลาก เพื่อระบุผู้ให้ข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยได้นำมาบางส่วนจากแบบสอบถามของผู้วิจัยท่านอื่น ๆ มาดัดแปลงเพื่อให้เหมาะสม แบบสอบถามมีเนื้อหาประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ของลิเคอร์ท (Likert) โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มากปานกลาง น้อย น้อยที่สุด แปลผลข้อมูลตามเกณฑ์ ดังนี้

5	หมายถึง มีสมรรถนะการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง มีสมรรถนะการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง มีสมรรถนะการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง มีสมรรถนะการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง มีสมรรถนะการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 เป็นแบบปลายเปิด (Open end)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาคั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลไปวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปซึ่งมีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลการมีระดับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 เพื่อหาค่าเฉลี่ยเพื่อหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทำการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยยึดเกณฑ์ ดังนี้ (วนิดา วาติเจริญ, รังสรรค์ เลิศในสัตย์, และสมบัติ ทีฆทรัพย์, 2560: 315)

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	มีสมรรถนะการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49	มีสมรรถนะการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49	มีสมรรถนะการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49	มีสมรรถนะการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49	มีสมรรถนะการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์การทดสอบสมมุติฐาน ความแตกต่างระหว่างระดับการศึกษา ด้วยสถิติ t-test และทดสอบสมมุติฐานความแตกต่างระหว่างประสพการณ์การทำงานด้วย One Way ANOVA

ผลการวิจัย

1. การศึกษาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านบริหารจัดการการเรียนรู้ ด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา และด้านส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้

2. จากสมมุติฐานที่ว่าครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 แตกต่างกัน พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการศึกษาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษาไม่แตกต่างกัน

3. จากสมมุติฐานที่ว่าครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 แตกต่างกัน พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการศึกษาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงานไม่แตกต่างกัน

การอภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านบริหารจัดการการเรียนรู้ ด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา และด้านส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารที่ดำรงตำแหน่งในสถานศึกษานั้นต้องผ่านการอบรมหลักสูตรพัฒนาเพื่อเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ และความสามารถในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาให้มีความรู้ ความชำนาญเข้าใจอย่างชัดเจนในงานวิชาการเพื่อที่จะพัฒนาเป้าหมายสำคัญในการบริหารวิชาการซึ่งเป็นเป้าสูงสุดของการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับต้นตระกูล ตีตรา และเพียงแข ภูผายาง (2564: 1) ได้ศึกษาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ พบว่า สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านบริหารจัดการการเรียนรู้ ด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาและด้านส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้

2. จากสมมุติฐานที่ว่าครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 แตกต่างกัน พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการศึกษาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษาไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารในยุคปัจจุบันมีวาระสำคัญในการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้บริหารได้นำนโยบายทางด้านวิชาการที่มีการปรับเปลี่ยนอย่างรวดเร็วมาขยายผลในโรงเรียนเป็นประจำ และให้ครูผู้สอนได้อบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

สอดคล้องกับงานวิจัยของเกรียงไกร วอหา (2557) ได้ศึกษาสมรรถนะการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเขต 19 จังหวัดเลย พบว่า สมรรถนะการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเขต 19 จังหวัดเลย จำแนกตาม วุฒิการศึกษาโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. จากสมมุติฐานที่ว่าครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 แตกต่างกันไป พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการศึกษาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงานไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าปัจจุบันเป็นยุคแห่งการเรียนรู้ ครูผู้สอนสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลการเรียนรู้ที่ทันสมัย ทำให้เกิดการวางแผนเพื่อพัฒนาตนเองได้ตลอดเวลา อีกทั้งผู้บริหารมีศักยภาพในการปฏิบัติงานสูง มีความมุ่งมั่น สามารถสร้างความเชื่อถือและการยอมรับแก่ผู้ร่วมงานได้ สอดคล้องกับกมลทิพย์ ชูประเสริฐ ไมตรี จันทรา และสุภาพ เต็มรัตน์ (2562: 821) ได้ศึกษาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงานและวุฒิการศึกษาของครูโดยรวมพบว่า ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปฏิบัติ

จากผลการวิจัย สามารถนำข้อเสนอแนะดังนี้

1. ด้านบริหารจัดการการเรียนรู้ จากผลการวิจัย ผู้บริหารควรมีรายวิชารับผิดชอบในการสอน ผู้บริหารคำนึงถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในหลากหลายรูปแบบ
2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จากผลการวิจัย ผู้วิจัยควรให้ความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรออนไลน์ที่นักเรียนสามารถเรียนเสริมกิจกรรม ผู้บริหารควรส่งเสริมและบูรณาการเรียนรู้นอกห้องเรียนโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน
3. ด้านนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา จากผลการวิจัยผู้บริหารควรมีการพัฒนาทักษะการโค้ช เพื่อช่วยพัฒนาการเรียนการสอนของครูผู้สอน
4. ด้านส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ จากผลการวิจัย ผู้บริหารควรมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2

2. ควรศึกษาเกี่ยวกับงานวิจัยรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2

องค์ความรู้ที่ได้

การศึกษาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านบริหารจัดการการเรียนรู้ ด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา และด้านส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ และการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการศึกษาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 จำแนกตาม ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

- กมลทิพย์ ชูประเสริฐ ไมตรี จันทรา และสุภาพ เต็มรัตน์. (2562). สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3. *วารสารมหาจุฬานาครธรรม์*. 6(2). (เมษายน), หน้า 820 – 836.
- เกรียงไกร วอหา. (2557). *ศึกษาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเขต 19 จังหวัดเลย*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญกรุงเทพฯ.
- ต้นตระกูล ตีตรา และเพียงแข ภูผายาง. (2564). การศึกษาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ. *Journal of Education Buriram Rajabhat University*. 1(1). (มกราคม - มิถุนายน). หน้า 1 – 14.
- วนิดา วาตีเจริญ รังสรรค์ เลิศในสัตย์ และสมบัติ ทิมทรัพย์. (2560). *ระเบียบวิธีวิจัยจากแนวคิดทฤษฎีสู่ภาคปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน).
- สารินทร์ เอี่ยมครอง. (2561). *แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). นครสวรรค์: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2555). แนวคิดเชิงนวัตกรรมสำหรับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*. 14(2). (พฤษภาคม – สิงหาคม). หน้า 117 – 128.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2. (2563). *รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563*. เลย: กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30. pp. 607-610.

การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลสรนงแก้ว
อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด

**PUBLIC PARTICIPATION IN DEVELOPMENT PLANNING
OF LOCAL GOVERNMENT ORGANIZATIONS: A CASE STUDY
OF SA NOK KEAW SUB-DISTRICT ADMINISTRATIVE
ORGANIZATION, PHON THONG DISTRICT, ROI ET PROVINCE**

พิเชษฐ์ โปดapol

รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลสรนงแก้ว

Pichet Podapol

Deputy Secretary of Sanokkeaw Sub – District Administrative
Corresponding Author E-mail: pichet_101@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสรนงแก้ว อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด และ (2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสรนงแก้ว อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ ประชากร คือ ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสรนงแก้ว อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้หน่วยหลังคาเรือน จำนวน 1,536 หลังคาเรือน ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 310 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.82 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการทดสอบความแปรปรวน

ผลการวิจัยพบว่า (1) การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสรนงแก้ว อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (2) การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสรนงแก้ว อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามเพศ ไม่แตกต่างกัน ส่วนการเปรียบเทียบจำแนกตามระดับการศึกษา และอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามสมมุติฐาน

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม; แผนพัฒนา;

Abstract

The objectives of the research were (1) to study the public participation in development planning of Sa Nok Kaew Sub-district Administrative Organization, Phon Thong District, Roi Et Province, and (2) to compare the public participation in development planning of Sa Nok

Kaew Sub-district Administrative Organization, Phon Thong District, Roi Et Province, classified by gender, education level, and occupation. The population was a total of 1,536 households in Sa Nok Kaew Sub-district Administrative Organization, Phon Thong District, Roi Et Province; 310 samples were selected through Krejcie & Morgan's sampling method. The research tool used for data collection was the five-point rating scale questionnaire with the entire reliability of 0.82. The statistics used for data analysis comprised percentage, frequency, arithmetic mean, standard deviation, the t-test and the one-way analysis of variance (ANOVA).

The research findings were as follows: 1. The public participation in development planning of Sa Nok Kaew Sub-district Administrative Organization, Phon Thong District, Roi Et Province, was found to be overall and separately at a high level of mean scores. 2. The comparison of the public participation in development planning of Sa Nok Kaew Sub-district Administrative Organization, Phon Thong District, Roi Et Province, classified by gender, was found not to be different; but the comparisons of the people's participation, classified by educational level, and occupation, were found to be different at a statistical significant level of 0.05.

Keywords: Public Participation; Development Plan;

บทนำ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการปกครองอีกรูปแบบหนึ่งตามหลักกระจายอำนาจการปกครองลงสู่ท้องถิ่น จุดมุ่งหมายก็เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการปกครองและแก้ไขปัญหาของตนเองโดยแนวคิดดังกล่าวเชื่อว่าประชาชนในท้องถิ่นย่อมเป็นผู้ที่รู้ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาตนเองอีกทั้งยังสามารถตัดสินใจเลือกหรือกำหนดวิธีการแก้ไขปัญหาที่ สอดคล้องต่อความต้องการของตนเองได้ดี พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549 มาตรา 16(1) บัญญัติให้เทศบาลมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองและการกำหนดให้รัฐต้องจัดสรรงบประมาณและถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีความจำเป็นในการใช้ทรัพยากรรายได้ทั้งที่ท้องถิ่นจัดเก็บเอง และรายได้ที่รัฐบาลจัดสรรที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดและมีความโปร่งใสมากที่สุด และต้องมีศักยภาพในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองในการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการศึกษา ด้านสาธารณสุข ด้านสวัสดิการสังคม ด้านการบริหารจัดการองค์กร เป็นต้น

ในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องมีเครื่องมือที่ใช้ในการกำหนดทิศทางการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ เครื่องมือนี้นี้คือแผนพัฒนาท้องถิ่น ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 จึงได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ในการพัฒนาท้องถิ่นและจัดทำแผนพัฒนาของตนเอง เพื่อเป็นกรอบในการ

กำหนดทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจน ซึ่งการจัดทำแผนพัฒนาต้องมาจากปัญหาและความต้องการของประชาชน ในท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยแผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นกรอบและ แนวทางในการ บริหารงานท้องถิ่นให้มีความคล่องตัวสอดคล้องกับศักยภาพของ ท้องถิ่นตอบสนองปัญหาและความต้องการ ของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ลัดดาวรรณ นนปะติ และ วัลลภ รัฐฉัตรานนท์, 2559)

การวางแผนจึงถือเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บรรลุ จุดมุ่งหมายโดยใช้ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสม ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถพัฒนาเป็นผู้นำและพัฒนา องค์กรสู่ความเป็นเลิศ เน้นการพัฒนาสังคมและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น ดังนั้น จำเป็น อย่งยิ่งที่ต้องใช้เครื่องมือที่สำคัญคือ แผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย กระบวนการวางแผน กระบวนการมีส่วนร่วมและการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีให้คุ้มค่าก่อเกิดประโยชน์สูงสุดต่อ ประชาชนในพื้นที่

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการขั้นต่อ กระทบมหาดไทยโดยมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติคอย ควบคุมตรวจสอบการทำงานพิจารณาให้ความเห็นชอบข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลออกมาบังคับใช้ ภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งตั้งกระทู้ถามฝ่ายบริหารในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงาน บริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลตลอดจนการบริหารหรือดูแลในด้านความเป็นอยู่ของประชาชน ให้กินดีอยู่ดีและสร้างคุณภาพชีวิต องค์การบริหารส่วนตำบลจึงมีภาระหน้าที่ต่อประชาชนโดยตรงในการ บริหารทุก ๆ ด้านเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดให้กับประชาชน ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาการจัดทำแผนพัฒนา ท้องถิ่นได้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติอย่างมากโดยเฉพาะในประเด็นที่สำคัญ คือ ประชาชนในเขตบริการไม่ค่อย เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ สอดคล้องกับศรีวรรณ สุภา (2553: 54-55) ได้ศึกษาปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลเหมืองง่า อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน พบว่า ปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีประชาชนมาร่วมประชุมไม่มากในการจัดเวทีประชาคมระดับหมู่บ้านและ ตำบลของเทศบาลตำบลเหมืองง่า จึงทำให้โครงการที่ได้เสนอมานั้นไม่ได้มาจากคนส่วนใหญ่ในหมู่บ้าน

จากปัญหาและเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาคมในการ จัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลสระนกแก้ว อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารงานองค์การบริหาร ส่วนตำบลสระนกแก้ว อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ดให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

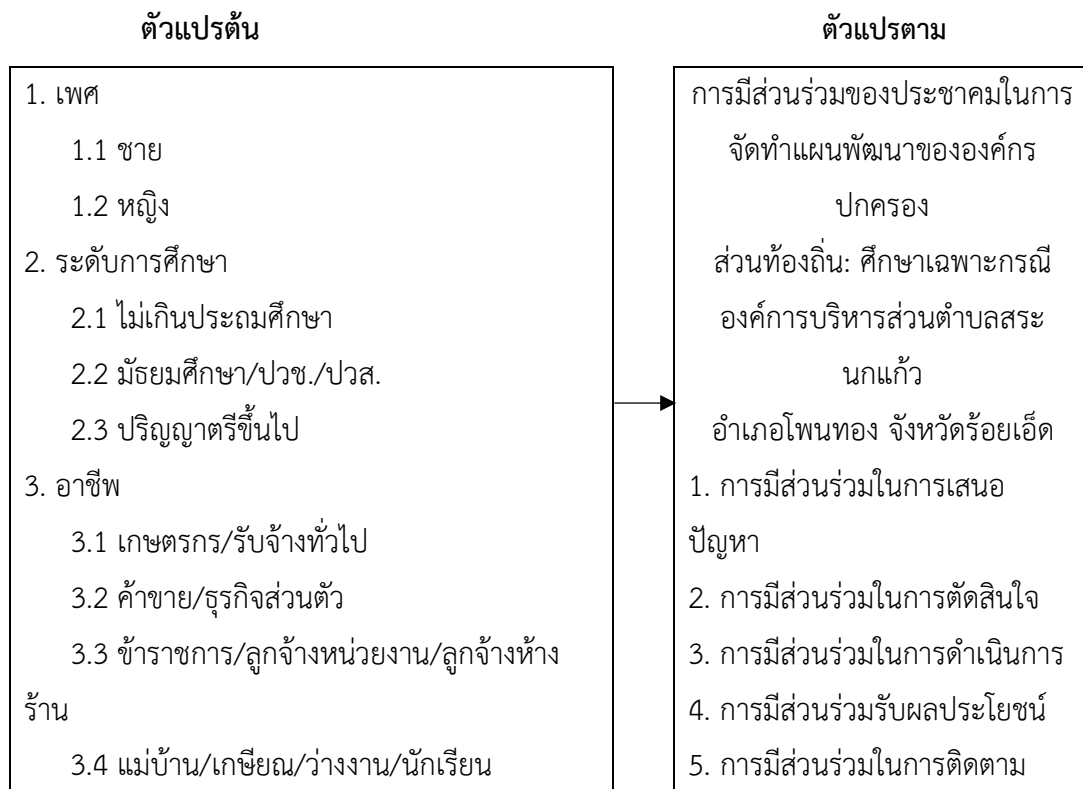
1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสระ นกแก้ว อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล สระนกแก้ว อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ

สมมติฐานการวิจัย

1. ประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลสระนกแก้ว อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ดที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสระนกแก้ว อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ดแตกต่างกัน
2. ประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลสระนกแก้ว อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ดที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสระนกแก้ว อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ดแตกต่างกัน
3. ประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลสระนกแก้ว อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ดที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสระนกแก้ว อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ดแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดของการวิจัย

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในการศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสระนกแก้ว อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ดครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิด ดังนี้

รูปภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการวิจัย เรื่องการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลสระนกแก้ว อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (quantitative research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาจากจำนวนประชากร คือ ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระนกแก้ว อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้หน่วยหลังคาเรือน จำนวน 1,536 หลังคาเรือน

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample size) โดยใช้ตารางตารางสำเร็จรูปคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง R. V. Krejcie และ D. W. Morgan (จักรกฤษณ์ โปตาพล และสุพรรณิ บุญหนัก, 2563: 105) และได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 310 คน ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยยึดตามหมู่บ้าน เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้ครอบคลุมประชากร หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Sampling) ด้วยการจับสลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยได้นำมาบางส่วนจากแบบสอบถามของผู้วิจัยท่านอื่น ๆ มาดัดแปลงเพื่อให้เหมาะสม แบบสอบถามมีเนื้อหาประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลสระนกแก้ว อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ของลิเคอร์ท (Likert) โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด แปลผลข้อมูลตามเกณฑ์ ดังนี้

5	หมายถึง มีส่วนร่วมจัดทำแผนพัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง มีส่วนร่วมจัดทำแผนพัฒนาอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง มีส่วนร่วมจัดทำแผนพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง มีส่วนร่วมจัดทำแผนพัฒนาอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง มีส่วนร่วมจัดทำแผนพัฒนาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลสระนกแก้ว อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นแบบปลายเปิด (Open end)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลไปวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งมี การวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลสระนกแก้ว อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อหาค่าเฉลี่ยเพื่อหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทำการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยยึดเกณฑ์ ดังนี้ (วนิดา วาติเจริญ, รังสรรค์ เลิศในสัตย์, และสมบัติ ทีฆทรัพย์, 2560: 315)

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 มีส่วนร่วมจัดทำแผนพัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 มีส่วนร่วมจัดทำแผนพัฒนาอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 มีส่วนร่วมจัดทำแผนพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 มีส่วนร่วมจัดทำแผนพัฒนาอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 มีส่วนร่วมจัดทำแผนพัฒนาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์การทดสอบสมมุติฐาน ความแตกต่างระหว่างเพศ ด้วยสถิติ t-test และทดสอบสมมุติฐาน ความแตกต่างระหว่างระดับการศึกษา และอาชีพด้วย One Way ANOVA

ผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสระนกแก้ว อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการติดตาม และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ตามลำดับ

2. จากสมมุติฐานประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลสระนกแก้ว อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ดที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสระนกแก้ว อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ดแตกต่างกัน พบว่า การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสระนกแก้ว อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามเพศ ไม่แตกต่างกัน

3. จากสมมุติฐานประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลสระนกแก้ว อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ดที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสระนกแก้ว อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ดแตกต่างกัน พบว่า การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสระนกแก้ว อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามระดับการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. จากสมมุติฐานประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลสระนกแก้ว อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ดที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสระนกแก้ว อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ดแตกต่างกัน พบว่า การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสระนกแก้ว อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ 0.05

การอภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลสระนกแก้ว อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด มีข้อค้นพบที่น่าสนใจ และขอเสนอประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสระนกแก้ว อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการติดตาม และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าการประชาคมจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลสระนกแก้ว อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้บริหาร สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ตลอดจนเจ้าหน้าที่ได้เดินทางไปรับฟังในแต่ละหมู่บ้านเป็นการอำนวยความสะดวกให้การมีส่วนร่วมของประชาชน สอดคล้องกับงานวิจัยของกันต์ญาณัฐ อัญญาวัฒน์ (2563: บทคัดย่อ) ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของสตรีในเขตอำเภอเมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า สตรีผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตอำเภอเมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ในระดับสูง และธนวัฒน์ ชาวโพธิ์ (2564: 73) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชัยพลกษ อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย พบว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชัยพลกษ อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อที่ 2 ด้านการออกเสียงประชามติ รองลงมาคือ ข้อที่ 1 ด้านการเลือกตั้ง ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ข้อที่ 3 ด้านการตรวจสอบ

2. จากสมมุติฐานประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลสระนกแก้ว อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ดที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสระนกแก้ว อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ดแตกต่างกัน พบว่า การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสระนกแก้ว อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามเพศ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะ ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อลักษณะของการประชาคมเหมือนกันเพราะทุกคนสามารถออกความคิดเห็นได้อย่างเสมอภาค ประชาชน สอดคล้องกับงานวิจัยของกนกกาญจน์ ชายศรี และไพฑูรย์ มาเมือง (2563: 2) ได้ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อ

ลักษณะของการประชาคมองค์การบริหารส่วนตำบลนาแหม อำเภอมืองเลย จังหวัดเลย พบว่า ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาแหม อำเภอมืองเลย จังหวัดเลย ที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ มีความคิดเห็นต่อลักษณะของการประชาคม โดยรวมทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

3. จากสมมุติฐานประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลสระนกแก้ว อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ดที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสระนกแก้ว อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ดแตกต่างกัน พบว่า การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสระนกแก้ว อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามระดับการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าประชาชนแต่ละช่วงอายุเห็นความสำคัญของการเมืองแตกต่างกันสอดคล้องกับธันวัดน์ ชาวโพธิ์ (2564: 73) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอมืองเลย จังหวัดเลย พบว่า ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอมืองเลย จังหวัดเลย ที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวมทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอมืองเลย จังหวัดเลย ที่มีอายุ และระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวมทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

4. จากสมมุติฐานประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลสระนกแก้ว อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ดที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสระนกแก้ว อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ดแตกต่างกัน พบว่า การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสระนกแก้ว อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าชุมชนต่าง ๆ มีปัญหาคล้าย ๆ กันที่ประชาชนทุกคนมีความต้องการเสนอการแก้ปัญหาของชุมชนเหมือนกัน สอดคล้องกับปฏิพัทธ์ ครุฑชชา และสมภพ ระงับทุกข์ (2564: 627) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม พบว่า ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ของประชาคม ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

องค์ความรู้ที่ได้

การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสระนกแก้ว อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การมีส่วนร่วม

ร่วมรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการติดตาม และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ตามลำดับ

เอกสารอ้างอิง

- กนกกาญจน์ ชายศรี และไพฑูรย์ มาเมือง. (2563). ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อลักษณะของการประชาคมองค์การบริหารส่วนตำบลนาแหม อำเภอมืองเลย จังหวัดเลย. *วารสารศรีล้านช้างปริทรรศน์* 6(2). (กรกฎาคม – ธันวาคม 2563). หน้า 1 – 25.
- กัณฑ์ญาณัฐ อัญญาวัฒน์. (2563). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของสตรีในเขตอำเภอมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช*. ปริญญาโท ศศ.ม. (รัฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: ภาควิชารัฐศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธนวัฒน์ ชาวโพธิ์. (2564). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอมืองเลย จังหวัดเลย. *วารสารศรีล้านช้างปริทรรศน์*. 7(1). (มกราคม - มิถุนายน). หน้า 73 – 91.
- ปฏิพัทธ์ ครุฑชา และสมภพ ระจับทุกข์. (2564). การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม. *การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 19 และระดับนานาชาติ ครั้งที่ 3 ประจำปี 2564*. หน้า 627 - 636.
- ลัดดาวรรณ นนปะติ และวัลลภ รัฐฉัตรานนท์. (2559). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล วัดละมุด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม. *วารสารการบริหารปกครอง (Governance Journal)*. 5(2). หน้า 289-305.
- วนิดา วาตีเจริญ รังสรรค์ เลิศในสัตย์ และสมบัติ ทีฆทรัพย์. (2560). *ระเบียบวิธีวิจัยจากแนวคิดทฤษฎีสู่ภาคปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน).
- ศรีวรรณ สุภา. (2553). *ปัญหาการจัดทาแผนพัฒนาสามปีเทศบาลตลเหมืองง่า อำเภอมือง จังหวัดลำพูน*. รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. ขอนแก่น: วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับความเป็น
องค์การแห่งความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเลย เขต 1

**A STUDY OF RELATIONSHIP BETWEEN CREATIVE LEADERSHIP
OF ADMINISTRATORS AND EXCELLENCE ORGANIZATION OF
SCHOOLS UNDER LOEI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA
OFFICE 1**

วัฒนกรณ์ บุญศรี¹

จารุวรรณ บุญศรี²

¹หัวหน้าฝ่ายบริหารการศึกษาเทศบาลเมืองวังสะพุง

²รองผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลวังสะพุง 1

Watthanagorn Boonsorn

Jaruwan Boonsorn

¹Head of Education Administration of Wangsaphung Municipality

²Deputy Director of Wangsaphung Municipality School 1

Corresponding Author E-mail: Jaruwanoon1976@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 (2) ศึกษาความเป็นองค์การแห่งความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 และ (3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับความเป็นองค์การแห่งความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 294 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่น เท่ากับ .96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยใช้สถิติทดสอบค่าเอฟและการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของพิชเชอร์ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติทดสอบสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า (1) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (2) ความเป็นองค์การแห่งความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และ (3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับความเป็นองค์การแห่งความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงและเป็นไปในทิศทางบวก ($r = 0.84$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์; องค์การแห่งความเป็นเลิศ;

Abstract

The objectives of the research were to study the creative leadership of school administrators under Loei Primary Educational Service Area Office 1, to study the excellence organization of schools under Loei Primary Educational Service Area Office 1, and to study relationship between the creative leadership of school administrators and the excellence organization of schools under Loei Primary Educational Service Area Office 1. The research samples were 294 school administrators and teachers under Loei Primary Educational Service Area Office 1. The research tool was a five-level rating scale questionnaire with its reliability of 0.96. The statistics used for data analysis consisted of percentage, arithmetic mean, standard deviation, and Pearson's correlation coefficient.

The research results were as follows: 1. The creative leadership of school administrators under Loei Primary Educational Service Area Office 1 was found to be overall and separately at a high level of mean scores. 2. The excellence organization of schools under Loei Primary Educational Service Area Office 1 was found to be overall and separately at a high level of mean scores. 3. The relationship between the creative leadership of school administrators and the excellence organization of schools under Loei Primary Educational Service Area Office 1 was positively related at a high level ($r = 0.84$) at a statistically significant level of 0.01.

Keywords: Creative Leadership; Excellence Organization;

บทนำ

ภาวะผู้นำมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จ หรือความล้มเหลวในการดำเนินงานของกลุ่มคน หน่วยงาน และองค์กรต่าง ๆ เนื่องจากภาวะผู้นำมีความเกี่ยวข้อง และส่งผลต่อการปฏิบัติงานร่วมกับบุคคล ดังนั้นผู้บริหารทุกหน่วยงานจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับผู้กับภาวะผู้นำของตนเอง ผู้บริหารจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาด้านทักษะ ความรู้ ความเข้าใจในหลักการต่าง ๆ ดังที่กล่าวข้างต้นเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพนั่นเอง เพราะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้รอดพ้น และได้รับชัยชนะเหนือสภาพแวดล้อมที่ปรับเปลี่ยนอย่างรุนแรง และสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมได้อย่างเหมาะสม (Seyfarth, 1999)

ในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน (Volatility) พัฒนาการการบริหารที่จะมาอธิบายความอยู่รอดปลอดภัยขององค์กรมีน้อยลง โดยเฉพาะยุคการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีอย่างฉับพลัน ที่เรียกว่า ยุค Disruptive พร้อมทั้งการอุบัติของการเปลี่ยนแปลงด้านสังคม สิ่งแวดล้อมที่มีความถี่ของการเกิด

มากขึ้นทุกวัน ความท้าทายเหล่านี้ สิ่งที่ยังพอมองเห็นปัจจัยการบริหารที่ยังนำมาอธิบายและศึกษาได้ คือ ภาวะผู้นำของผู้บริหารในยุค Disruptive ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ มีความน่าสนใจในการศึกษาประสิทธิผลของผู้บริหารได้เป็นอย่างดี ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการใช้อิทธิพลของผู้บริหาร ด้วยการกระจายอำนาจการตัดสินใจ สร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุน และสอนงานเพื่อให้บุคลากรพัฒนาสมรรถนะตนเองขึ้นในความเป็นผู้นำ กล้าคิด กล้าตัดสินใจ ร่วมกันแสวงหาแนวทางในการทำงานใหม่ ๆ เพื่อนำองค์การบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ตามวิสัยทัศน์ที่เกิดจากความเชื่อมั่นในสิ่งที่คาดหวังอย่างมีวิจารณ์ญาณ ด้วยความยืดหยุ่น พร้อมเผชิญกับสถานการณ์ที่ซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และพร้อมสำหรับแก้ปัญหาที่เกิดกับกระบวนการบริหาร (จักรกฤษณ์ โปตาพล, 2564: 39)

จากแนวคิดการบริหารการศึกษาที่มุ่งนำองค์กรสู่ความเป็นเลิศที่หลากหลายของแต่ละประเทศส่วนใหญ่เป็นมาตรฐานและรางวัลระดับประเทศที่ยังไม่มีการแพร่หลายแต่ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา มีรางวัลมาตรฐานระดับโลก (The Malcolm Baldrige National Quality Award--MBNQA) ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลาย และปัจจุบันได้มีการนำแนวคิดระบบ Malcolm Baldrige ไปใช้ในประเทศต่าง ๆ หลายประเทศ โดยขยายขอบข่ายออกไปอย่างกว้างขวาง โดยรางวัลที่กำหนดขึ้นเป็นชื่อของรัฐมนตรีพาณิชย์ในสมัยประธานาธิบดี โรนัล เรแกน ในปี ค.ศ. 1981 โดยเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในการพัฒนาคุณภาพ ต่อมาจึงตั้งรางวัลระบบคุณภาพนี้ เพื่อเป็นเกียรติว่า The Malcolm Baldrige National Quality Award (Arcaro, 1995: 7)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 จังหวัดเลย เป็นหน่วยงานทางการศึกษา หน่วยงานหนึ่ง มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 142 โรงเรียน มีวิสัยทัศน์ คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 เป็นองค์กรที่มีการบริหารจัดการ อย่างมีประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาผู้เรียนได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง เป็นเลิศคุณธรรม นำคุณภาพสู่สากลบนพื้นฐานความเป็นไทย โดยทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม มีพันธกิจ คือ 1) ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ 2) ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร 3) พัฒนาระบบบริหารจัดการที่เน้นการมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อคุณภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1, 2565)

จากปัญหาและเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลสระนกแก้ว อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลสระนกแก้ว อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ดให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

2. เพื่อศึกษาความเป็นองค์การแห่งความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเลย เขต 1

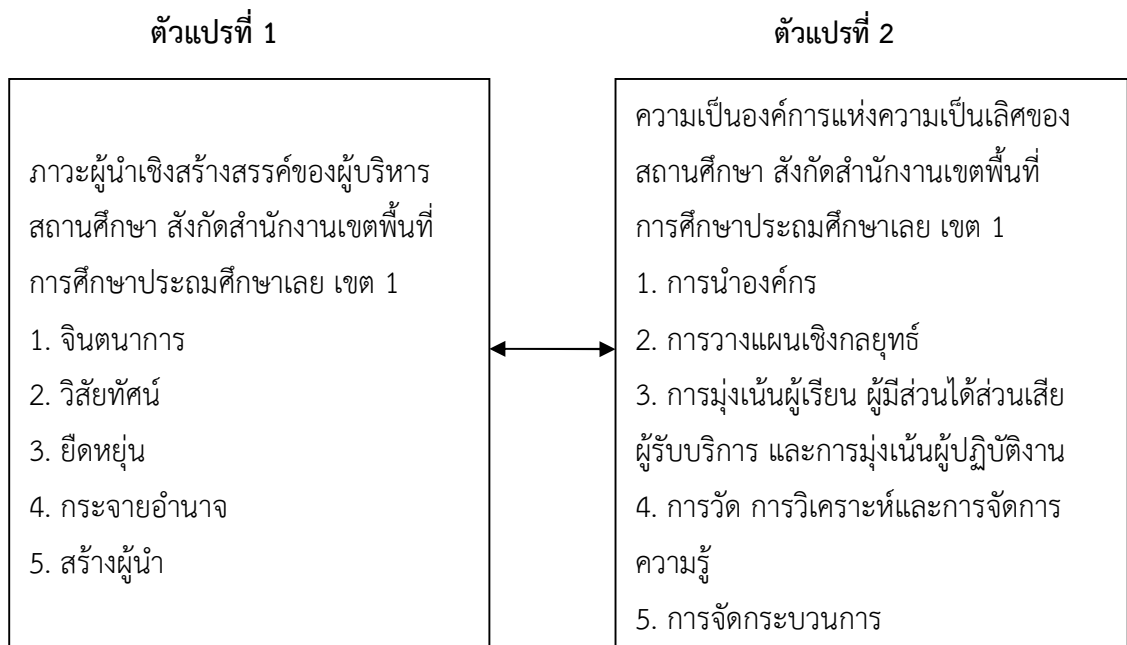
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับความเป็นองค์การแห่งความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

สมมติฐานการวิจัย

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับความเป็นองค์การแห่งความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

กรอบแนวคิดของการวิจัย

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับความเป็นองค์การแห่งความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ผู้วิจัยได้กรอบแนวคิดโดยใช้แนวคิดภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของจักรกฤษณ์ โปตาพล (2564) และแนวคิดความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) (ระชี ดิษฐจร และสุภัทราเอื้อวงศ์, 2559: 110) ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิด ดังนี้

รูปภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการวิจัย เรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับความเป็นองค์การแห่งความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ปีการศึกษา 2565 รวมทั้งสิ้น 1,246 คน จากทั้งหมด 142 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (sample size) โดยใช้ตารางสำเร็จรูปคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ R. V. Krejcie และ D. W. Morgan (จักรกฤษณ์ โปตาพล และสุพรรณดี บุญหนัก, 2563: 105) และได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 294 คน ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยยึดตามตำแหน่งเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้ครอบคลุมประชากร หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Sampling) ด้วยการจับสลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยได้นำมาบางส่วนจากแบบสอบถามของผู้วิจัยท่านอื่น ๆ มาดัดแปลงเพื่อให้เหมาะสม แบบสอบถามมีเนื้อหาประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และ ประสบการณ์การทำงาน เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ของลิเคิร์ต (Likert) โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด แปลผลข้อมูลตามเกณฑ์ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความเป็นองค์การแห่งความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ของลิเคิร์ต (Likert) โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด แปลผลข้อมูลตามเกณฑ์ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความเป็นองค์การแห่งความเป็นเลิศอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความเป็นองค์การแห่งความเป็นเลิศอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความเป็นองค์การแห่งความเป็นเลิศอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความเป็นองค์การแห่งความเป็นเลิศอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความเป็นองค์การแห่งความเป็นเลิศอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษารั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลไปวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งมีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 เพื่อหาค่าเฉลี่ยเพื่อหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทำการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยยึดเกณฑ์ ดังนี้ (วนิดา วาติเจริญ, รังสรรค์ เลิศในสัตย์, และสมบัติ ทีฆทรัพย์, 2560: 315)

- ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ข้อมูลการมีระดับการบริหารโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย เพื่อหาค่าเฉลี่ยเพื่อหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทำการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยยึดเกณฑ์ ดังนี้ (วนิดา วาติเจริญ, รังสรรค์ เลิศในสัตย์, และสมบัติ ทีฆทรัพย์, 2560: 315)

- ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 มีการบริหารสู่ความเป็นเลิศอยู่ในระดับมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 มีการบริหารสู่ความเป็นเลิศอยู่ในระดับดีมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 มีการบริหารสู่ความเป็นเลิศอยู่ในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 มีการบริหารสู่ความเป็นเลิศอยู่ในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 มีการบริหารสู่ความเป็นเลิศอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment-Correlation Coefficient) คำนวณเปรียบเทียบเกณฑ์ ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2544: 316)

- 0.90 ขึ้นไป หมายถึง มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก
- 0.71 - 0.90 หมายถึง มีความสัมพันธ์ในระดับสูง

- 0.30 - 0.70 หมายถึง มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง
 ต่ำกว่า 0.30 หมายถึง มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ
 0.00 หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์

ผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน สามารถเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ จินตนาการ ยืดหยุ่น วิสัยทัศน์ กระจายอำนาจ และสร้างผู้นำ ตามลำดับ
2. การบริหารโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ การนำองค์กร การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด
3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับความเป็นองค์กรแห่งความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยรวม มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงและเป็นไปในทิศทางบวก ($r = 0.84$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

การอภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับความเป็นองค์กรแห่งความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 มีข้อค้นพบที่น่าสนใจและขอเสนอประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน สามารถเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ จินตนาการ ยืดหยุ่น วิสัยทัศน์ กระจายอำนาจ และสร้างผู้นำ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ มีผลต่อการพัฒนาองค์กรทั้งในปัจจุบันและในอนาคต โดยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงแบบฉับพลัน และมีความไม่แน่นอนสูง สอดคล้องกับซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์ กฐินเทศ (2562) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 พบว่า การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของครู พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และนงเยาว์สิงห์ทองกุล และอำนาจ มีราคา (2564: 146) ได้ศึกษาการศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์

2. การบริหารโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ การนำองค์กร การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการคุณภาพตาม PMQA เป็นการดำเนินงานที่มุ่งเน้นให้องค์กรเป็นที่ยอมรับทั้งภาครัฐและเอกชน จึงได้นำมาประยุกต์ใช้กันอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะหน่วยงานท้องถิ่น สอดคล้องกับระยะ ดิษฐจร และสุภัทราเอื้อวงศ์ (2559: 107) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการคุณภาพของวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมและสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการ พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารจัดการคุณภาพของวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมและสำนักงานตำรวจแห่งชาติในภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก หมวดที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ หมวดที่ 1 การนำองค์กร และหมวดที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ หมวดที่ 5 การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับความเป็นองค์กรแห่งความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยรวม มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงและเป็นไปในทิศทางบวก ($r = 0.84$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นการแสดงออกของผู้บริหารที่ทำให้บุคลากรต่าง ๆ เชื่อมมั่นในการบริหารองค์กรในยุคที่มีความผันผวนไม่แน่นอน และมีการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันของโลกเทคโนโลยี การเตรียมพร้อมรับมือในความไม่แน่นอนแต่ยังทำให้องค์กรสามารถปรับตัวไปในทิศทางที่ควรจะเป็น และเหมาะสมก้าวไปสู่ความเป็นเลิศได้ ดังที่ Stoll & Temperley (2009) ที่ว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ คือการมีปฏิริยาตอบสนองเชิงจินตนาการในโลกแห่งอนาคตโดยการคิดไตร่ตรอง อย่างละเอียด รอบคอบ ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่มีความกดดันและท้าทาย ผู้เขียนมีความเห็นว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ยังสามารถนำมาศึกษาต่อยอดในการก่อให้เกิดประสิทธิผลต่อการปฏิบัติงานขององค์กรได้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับความเป็นองค์กรแห่งความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปฏิบัติ

จากผลการวิจัย สามารถนำข้อเสนอแนะดังนี้

1. ด้านจินตนาการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความคล่องแคล่วในการคิดสิ่งใหม่ ๆ อย่างมีเหตุผล ทำงานด้วยความกระฉับกระเฉง รวดเร็ว ควรนำความรู้ ประสบการณ์มาประยุกต์ใช้เพื่อสร้างแนวคิด สิ่งใหม่ที่สามารถแก้ไขปัญหาในสถานศึกษา

2. ด้านวิสัยทัศน์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประเมินผลการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ เพื่อนำไปปรับปรุงและแก้ไข ควรมีการสร้างทางเลือกในการปฏิบัติงานที่หลากหลาย
3. ด้านยืดหยุ่น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความสามารถในการปรับตัวตามสถานการณ์และบริบทที่เปลี่ยนแปลง ควรมีการนำการพัฒนาองค์กรได้ Growth mindset ให้บุคลากรกล้าตัดสินใจ
4. ด้านกระจายอำนาจ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมอบหมายงานให้ผู้ใต้บังคับบัญชารับผิดชอบอย่างทั่วถึงโดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถและความเหมาะสมของแต่ละบุคคล
5. ด้านสร้างผู้นำ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการกำหนดบทบาทและเป้าหมายของการปฏิบัติงานร่วมกัน ควรนำข้อมูลที่ถูกต้อมนำเสนอให้ทุกฝ่ายได้แสดงความคิดเห็น เสนอความคิด รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1
2. ควรมีศึกษารูปแบบการภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

องค์ความรู้ที่ได้

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับความเป็นองค์การแห่งความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยรวม มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง และเป็นไปในทิศทางบวก ($r = 0.84$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยความสัมพันธ์สูงสุด คือ ด้านยืดหยุ่น ($r = 0.96$) รองลงมา คือ ด้านวิสัยทัศน์ ($r = 0.81$) ด้านจินตนาการ ($r = 0.83$) ด้านกระจายอำนาจ ($r = 0.79$) และด้านสร้างผู้นำ ($r = 0.77$)

เอกสารอ้างอิง

- เกศณี กฐินเทศ. (2562). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- จักรกฤษณ์ โปตาพล. (2564). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์: ผู้นำในยุค Disruptive. *วารสารวิจัยศรีล้านช้าง*. 1(3). (ตุลาคม – ธันวาคม). หน้า 33-44.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2544). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: เทพเนรมิตการพิมพ์.
- นงเยาว์ สิงทองกุล และอำนาจ มีราคา. (2564). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1. *วารสารวิชาการ มจร บุรีรัมย์*. 6(1). (มกราคม – มิถุนายน). หน้า 146-158.

- วนิดา วาตีเจริญ รั้งสรรค์ เลิศในสัตย์ และสมบัติ ทีฆทรัพย์. (2560). *ระเบียบวิธีวิจัยจากแนวคิดทฤษฎีสู่ภาคปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน).
- ระวี ดิษฐจร และสุภัทราเอื้อวงศ์. (2559). การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการคุณภาพของวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมและสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ. *วารสารพยาบาลตำรวจ*. 8(1). (มกราคม - มิถุนายน). หน้า 107-115.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1. (2565). *แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565*. เลย: กลุ่มงานแผนและนโยบาย.
- Arcaro, J. S. (1995). Quality in education: An implementation handbook. New York: *Haward Business Review*. 10(7). pp. 96-103.
- Krejecie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30. pp. 607-610.
- Seyfarth, J. T. (1999). *The Principal: New Leadership for New Challenger*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Stoll, L. & Temperley, J. (2009). Creative leadership: A challenge of our times. *School Leadership and Management*. 29(1). pp. 63-76.

การจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนชุมชนบ้านนาบอน
ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย
**HOUSEHOLD SOLID WASTE MANAGEMENT OF PEOPLE
IN BAN NA-BON, CHAIYAPRUEK SUB-DISTRICT,
MUEANG LOEI DISTRICT, LOEI PROVINCE**

ธนวัฒน์ ชาวโพธิ์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

Thanawat Chaopho

Mahamakut Buddhist University, Srilanchang Campus
Corresponding Author E-mail: thanawat.cha@mbu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของชุมชนบ้านนาบอน ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลย และ (2) เพื่อเปรียบเทียบการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของชุมชนบ้านนาบอน ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลย จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนชุมชนบ้านนาบอน ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลย โดยใช้หน่วยหลังคาเรือน จำนวน 226 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.982 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการทดสอบความแปรปรวน

ผลการวิจัยพบว่า (1) การจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของชุมชนบ้านนาบอน ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลย โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (2) การเปรียบเทียบการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของชุมชนบ้านนาบอน ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลย จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การจัดการขยะ; ขยะมูลฝอยในครัวเรือน;

Abstract

The objectives of the research were to study the household solid waste management of people in Ban Na-bon, Chaiyapruek Sub-district, Mueang Loei District, Loei Province, and to compare the household solid waste management of people in Ban Na-bon, Chaiyapruek Sub-district, Mueang Loei District, Loei Province, classified by gender, age, education level, and occupation. The research samples were 226 people in Ban Na-bon, Chaiyapruek Sub-district, Mueang Loei District, Loei Province. The research tool used for data collection was a five-level rating scale questionnaire with its reliability of 0.982. The statistics used for data analysis

comprised percentage, frequency, arithmetic mean, standard deviation, the t-test and one-way ANOVA.

The research results were as follows: 1. The household solid waste management of people in Ban Na-bon, Chaiyapruerk Sub-district, Mueang Loei District, Loei Province was found to be overall and separately at high level of mean scores. 2. The comparisons of the household solid waste management of people in Ban Na-bon, Chaiyapruerk Sub-district, Mueang Loei District, Loei Province, classified by gender, age, education level, and occupation, were all found not to be different.

Keywords: Solid Waste Management; Household Solid Waste;

บทนำ

ขยะเป็นปัญหาสำคัญระดับโลกที่หลายประเทศ รวมถึงประเทศไทยที่ต้องประสบปัญหา เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของประชากร การขยายตัวทางเศรษฐกิจ และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี จึงมีการประดิษฐ์ และพัฒนาเทคโนโลยีมาใช้อำนวยความสะดวกต่อมนุษย์มากขึ้น เป็นสาเหตุให้มีจำนวนขยะเพิ่มขึ้น และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี ซึ่งมีทั้งขยะจากภายนอกอุตสาหกรรม ภาคการเกษตร ครั้วเรือน และสารเคมีอันตราย เป็นเหตุให้เกิดขยะเศษสิ่งของเหลือใช้มีปริมาณมากขึ้น ในทศวรรษที่ผ่านมาที่เรียกว่า “ทศวรรษแห่งการพัฒนา” นั้น ปรากฏว่าได้เกิดปัญหาขยะรุนแรงขึ้น และปัญหาจากของเหลือทิ้ง เป็นต้นเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมและมีผลต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน และที่ผ่านมาประเทศไทยประสบกับปัญหาวิกฤติขยะ ที่ยังไม่สามารถกำจัดได้หมด และมีแนวโน้มจะเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่กระบวนการกำจัดขยะตกค้างยังไม่ได้รับการแก้ไข และการบริหารจัดการยังไม่ถูกหลักวิชาการเท่าที่ควร (สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2558)

ปัญหาจากสภาพแวดล้อมของขยะมูลฝอย ซึ่งเป็นตัวการสำคัญประการหนึ่งที่เกิดปัญหาสภาพแวดล้อม เมื่อมีขยะมูลฝอยจำนวนมาก แต่ชุมชนไม่สามารถเก็บขนและกำจัดขยะมูลฝอยได้อย่างหมดจดหรือจัดการขยะมูลฝอยอย่างไม่ถูกสุขลักษณะ ปัญหาขยะมูลฝอยของประเทศไทย (Municipal solid waste) นับว่าเป็นปัญหาสำคัญที่อยู่คู่กับสังคมไทยมายาวนานไม่ว่าจะเป็นปริมาณการผลิตขยะที่เพิ่มขึ้น ซึ่งจากสถานการณ์ขยะมูลฝอยในปี พ.ศ. 2556 มีปริมาณขยะมูลฝอยถึง 26.77 ล้านตัน ได้รับการจัดการอย่างถูกต้องเพียง 7.2 ล้านตัน ที่เหลือเป็นการกำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ซึ่งสามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้เพียง 5.1 ล้านตัน ซึ่งปัญหาดังกล่าวทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมและส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน

ขยะชุมชนที่เกิดขึ้นสามารถจำแนกตามองค์ประกอบได้ 4 ประเภท ได้แก่ ขยะย่อยสลาย ขยะรีไซเคิล ขยะอันตราย และขยะทั่วไปโดยขยะแต่ละประเภทจะต้องได้รับการจัดการอย่างเหมาะสม โดยมีขั้นตอนวิธีดำเนินการอันประกอบไปด้วย 1) การลดและการคัดแยก ณ แหล่งกำเนิด 2) การเก็บรวบรวม 3) การเก็บกัก 4) การขนส่ง 5) การแปรสภาพ 6) การกำจัดหรือทำลายด้วยวิธีการที่ถูกต้องเหมาะสมถูกต้อง

ตามหลักสุขาภิบาล ภายใต้หลักการ การลดปริมาณขยะ และการใช้ซ้ำ (Reduce and reuse) การนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycling) การผลิตพลังงาน (Energy recovery) และการกำจัดขั้นสุดท้าย(Final disposal) (ปิยชาติ ศิลปะสุวรรณ, 2557)

จากปัญหาและเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนชุมชนบ้านนาบอน ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลยเพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนากระบวนการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนชุมชนบ้านนาบอน ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลยให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของชุมชนบ้านนาบอน ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลย
2. เพื่อเปรียบเทียบการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของชุมชนบ้านนาบอน ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลย จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

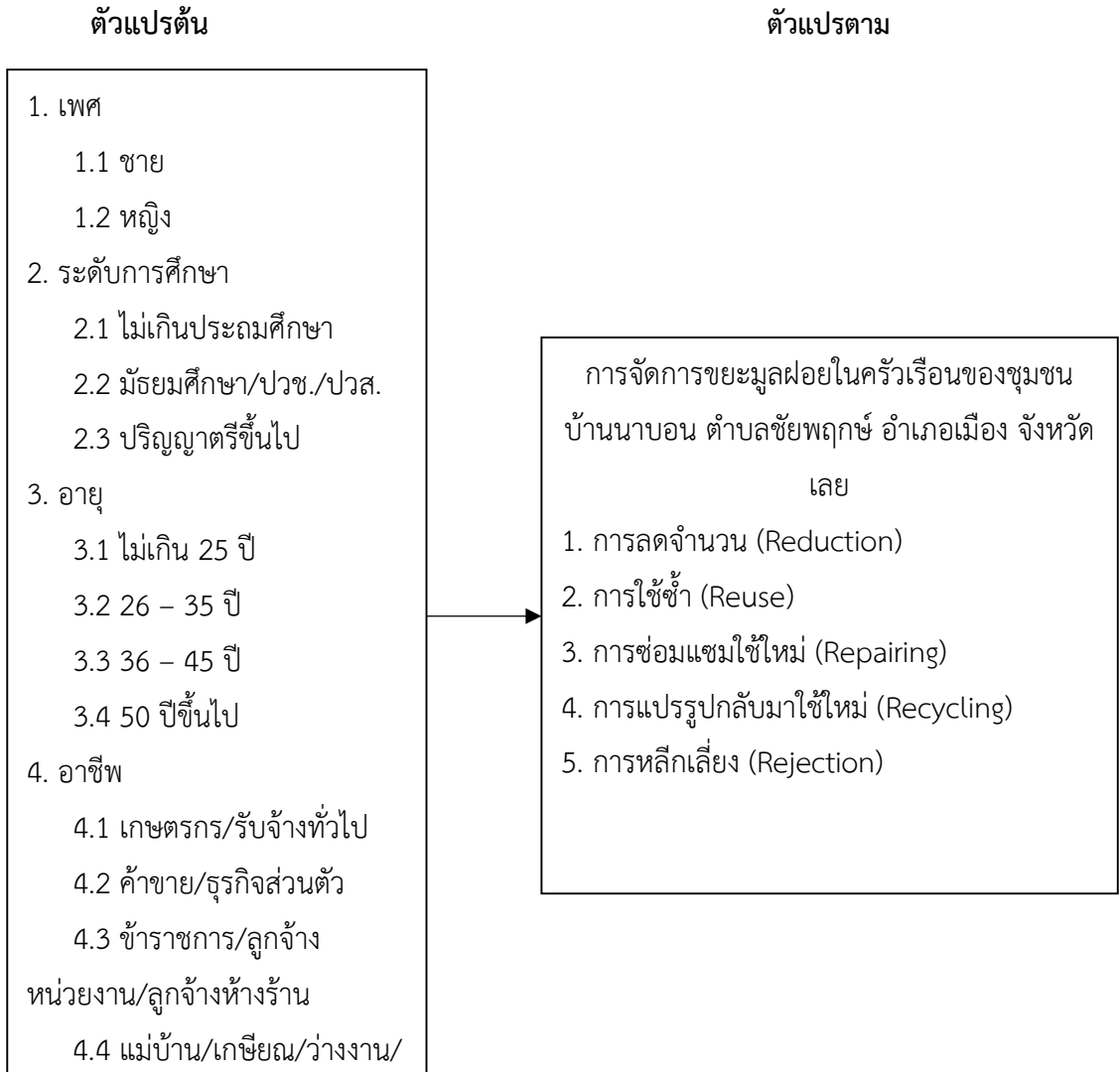
สมมติฐานการวิจัย

1. ประชาชนในชุมชนบ้านนาบอน ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลยที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของชุมชนบ้านนาบอน ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลย แตกต่างกัน
2. ประชาชนในชุมชนบ้านนาบอน ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลยที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของชุมชนบ้านนาบอน ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลย แตกต่างกัน
3. ประชาชนในชุมชนบ้านนาบอน ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลยที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของชุมชนบ้านนาบอน ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลย แตกต่างกัน
4. ประชาชนในชุมชนบ้านนาบอน ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลยที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของชุมชนบ้านนาบอน ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลย แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดของการวิจัย

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในการศึกษาวิจัยการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของชุมชนบ้านนาบอน ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลย ครังนี้ ผู้วิจัยได้ใช้กรอบ

แนวคิด โดยใช้กรอบแนวคิดในการใช้หลัก 5R เพื่อลดปริมาณขยะของ อติศักดิ์ โรจนางษ์ (2551, หน้า 34) ดังนี้

รูปภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการวิจัย เรื่องการศึกษาการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของชุมชนบ้านนาบอน ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

การวิจัยครั้งนี้ประชากร คือ ประชาชนในชุมชนบ้านนาบอน ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลย โดยใช้หน่วยหลังคาเรือน จำนวน 554 หลังคาเรือน ประกอบด้วยชุมชนบ้านนาบอน หมู่ 5 จำนวน 215 หลังคา

เรือน ชุมชนบ้านนาบอน หมู่ 7 จำนวน 212 หลังคาเรือน และชุมชนบ้านนาบอน หมู่ 11 จำนวน 127 หลังคาเรือน

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample size) โดยใช้ตารางสำเร็จรูปคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ R. V. Krejcie และ D. W. Morgan (จักรกฤษณ์ โปตาพล และสุพรรณิ บุญหนัก, 2563: 105) และได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 246 คน ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามที่แสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ชุมชน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ชุมชนบ้านนาบอน หมู่ 5	215	88
ชุมชนบ้านนาบอน หมู่ 7	212	86
ชุมชนบ้านนาบอน หมู่ 11	127	52
รวม	554	226

จากตาราง ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยยึดตามชุมชน พบว่า ชุมชนบ้านนาบอน หมู่ 5 ได้กลุ่มตัวอย่าง 88 คน ชุมชนบ้านนาบอน หมู่ 7 ได้กลุ่มตัวอย่าง 86 คน และชุมชนบ้านนาบอน หมู่ 11 ได้กลุ่มตัวอย่าง 52 คน หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ทำการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ด้วยวิธีการจับสลากอย่างง่ายเพื่อระบุผู้ตอบแบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยได้นำมาบางส่วนจากแบบสอบถามของผู้วิจัยท่านอื่น ๆ มาดัดแปลงเพื่อให้เหมาะสม แบบสอบถามมีเนื้อหาประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของชุมชนบ้านนาบอน ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลย ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ของลิเคอร์ท (Likert) โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด แปลผลข้อมูลตามเกณฑ์ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของชุมชนบ้านนาบอน ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลยเป็นแบบปลายเปิด (Open end)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษารั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลไปวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งมีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของชุมชนบ้านนาบอน ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลย เพื่อหาค่าเฉลี่ยเพื่อหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทำการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยยึดเกณฑ์ ดังนี้ (วนิดา วาตีเจริญ รังสรรค์ เลิศในสัตย์ และสมบัติ ทีฆทรัพย์, 2560: 315)

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 มีการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 มีการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 มีการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 มีการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 มีการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์การทดสอบสมมุติฐาน ความแตกต่างระหว่างเพศ ด้วยสถิติ t-test และทดสอบสมมุติฐานความแตกต่างระหว่างอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ด้วย One Way ANOVA

ผลการวิจัย

1. การจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของชุมชนบ้านนาบอน ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลย โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ในส่วนของรายด้านในแต่ละด้านอยู่ในระดับดีมาก โดยด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด คือ 3 อันดับแรก คือ ด้านการซ่อมแซมใช้ใหม่ รองลงมา คือ ด้านการแปรรูปกลับมาใช้ใหม่ และด้านการลดจำนวนตามลำดับ ส่วนด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการใช้ซ้ำ

2. จากสมมุติฐานประชาชนในชุมชนบ้านนาบอน ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลยที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของชุมชนบ้านนาบอน ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลย แตกต่างกัน พบว่า การเปรียบเทียบการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของชุมชนบ้านนาบอน ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลย จำแนกตามเพศ ไม่แตกต่างกัน

3. จากสมมุติฐานประชาชนในชุมชนบ้านนาบอน ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลยที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของชุมชนบ้านนาบอน ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลย แตกต่างกัน พบว่า การเปรียบเทียบการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของชุมชนบ้านนาบอน ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลย จำแนกตามอายุ ไม่แตกต่างกัน

4. จากสมมุติฐานประชาชนในชุมชนบ้านนาบอน ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลยที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของชุมชนบ้านนาบอน ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลย แตกต่างกัน พบว่า การเปรียบเทียบการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของชุมชนบ้านนาบอน ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลย จำแนกตามระดับการศึกษา ไม่แตกต่างกัน

5. จากสมมุติฐานประชาชนในชุมชนบ้านนาบอน ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลยที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของชุมชนบ้านนาบอน ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลย แตกต่างกัน พบว่า การเปรียบเทียบการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของชุมชนบ้านนาบอน ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลย จำแนกตามอาชีพ ไม่แตกต่างกัน

การอภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของชุมชนบ้านนาบอน ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลย มีข้อค้นพบที่น่าสนใจ และขอเสนอประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. การจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของชุมชนบ้านนาบอน ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลย โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ในส่วนของรายด้านในแต่ละด้านอยู่ในระดับดีมาก โดยด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด คือ 3 อันดับแรก คือ ด้านการซ่อมแซมใช้ใหม่ รองลงมา คือ ด้านการแปรรูปกลับมาใช้ใหม่ และด้านการลดจำนวนตามลำดับ ส่วนด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการใช้ซ้ำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าประชาชนในบ้านนาบอนมีความรู้และความเข้าใจในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน และข้อจำกัดในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลชัยพฤกษ์ จึงช่วยกันในการจัดการขยะเอง สอดคล้องกับพรชนก บัวนิ่ม (2559) ได้ศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหอมศิลป์ อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหอมศิลป์ อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ในส่วนของรายด้านในแต่ละด้านอยู่ในระดับดีมาก

2. จากสมมุติฐานประชาชนในชุมชนบ้านนาบอน ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลยที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของชุมชนบ้านนาบอน ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลย แตกต่างกัน พบว่า การเปรียบเทียบการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของชุมชนบ้านนาบอน ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลย จำแนกตามเพศ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผลกระทบของปัญหาขยะ ล้วนได้รับผลกระทบไม่ว่าเป็นเพศชายหรือเพศหญิง ประชาชนทุกคนล้วนได้รับผลกระทบโดยเท่าเทียมกัน ทำให้ทุกคนตระหนักในหน้าที่ในการจัดการขยะในบ้านตนเอง สอดคล้องกับพิชญามณูษ์ แขวงเมือง วิทยา เจริญศิริ และยุภาพร ยุภาศ (2562: 638) ได้ศึกษาการจัดการขยะมูลฝอยครัวเรือนของประชาชน ในเขตพื้นที่ตำบลวังแสง อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม พบว่า การเปรียบเทียบการจัดการขยะมูลฝอยครัวเรือนของประชาชน ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ .05 ส่วนที่มีเพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่างกัน มีการจัดการขยะมูลฝอยครัวเรือนของประชาชนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. จากสมมุติฐานประชาชนในชุมชนบ้านนาบอน ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลยที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของชุมชนบ้านนาบอน ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลย แตกต่างกัน พบว่า การเปรียบเทียบการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของชุมชนบ้านนาบอน ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลย จำแนกตามอายุ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในชุมชนบ้านนาบอนเป็นชุมชนเมืองมีสถานที่บริการทั้งร้านอาหาร และหอพักนักศึกษามากมาย ทำให้จำนวนปริมาณขยะมีมาก การจัดการขยะในครัวเรือนจึงเป็นวินัยที่ประชาชนต้องเคร่งครัด เพื่อลดปัญหาล้นถังขยะส่งกลิ่นเน่าเหม็น สอดคล้องกับรัตนศรีรินทร์ บุตรเมฆ (2564: 644) ได้ศึกษาการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนในหมู่บ้านเอื้ออาทร ตำบลทรงคนอง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม พบว่า การเปรียบเทียบการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนในหมู่บ้านเอื้ออาทร ตำบลทรงคนอง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การรับรู้ปัญหาขยะโดยองค์การบริหารส่วนตำบลชัยพฤกษ์ได้ให้ความรู้และสร้างความเข้าใจในการจัดการขยะในครัวเรือนชุมชนบ้านนาบอนทั้ง 3 หมู่บ้านอย่างต่อเนื่อง และให้การส่งเสริมในการจัดการขยะในครัวเรือนอย่างต่อเนื่องนั่นเอง สอดคล้องกับสมัชชา หนูทอง (2557) ได้ศึกษาความรู้และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี พบว่า การเปรียบเทียบพฤติกรรมกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และความรู้ที่แตกต่างกัน ผลที่ได้คือพฤติกรรมการจัดการขยะไม่แตกต่างกัน

4. จากสมมุติฐานประชาชนในชุมชนบ้านนาบอน ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลยที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของชุมชนบ้านนาบอน ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลย แตกต่างกัน พบว่า การเปรียบเทียบการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของชุมชนบ้านนาบอน ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลย จำแนกตามระดับการศึกษา ไม่แตกต่างกัน

5. จากสมมุติฐานประชาชนในชุมชนบ้านนาบอน ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลยที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของชุมชนบ้านนาบอน ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลย แตกต่างกัน พบว่า การเปรียบเทียบการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของชุมชนบ้านนาบอน ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลย จำแนกตามอาชีพ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าชุมชนบ้านนาบอนมีปัญหาน้ำท่วมเกือบทุกปี ผลกระทบของขยะจึงส่งผลกระทบต่อสุขภาพของคนในชุมชน การรณรงค์วินัยการจัดการขยะช่วยแก้ปัญหาได้ คนในชุมชนทุกอาชีพจึงให้ความสำคัญไม่แพ้กัน สอดคล้องกับธวัชชัย สอนจันทร์ (2556) ได้ศึกษาพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดาเนาะแมเราะ อำเภอเบตง จังหวัดยะลา พบว่า การเปรียบเทียบพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดาเนาะแมเราะ อำเภอเบตง จังหวัดยะลา จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของชุมชนบ้านนาบอน ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปฏิบัติ

จากผลการวิจัย สามารถนำข้อเสนอแนะดังนี้

1. ด้านการลดจำนวน ควรรณรงค์ให้ประชาชนเลือกซื้อสินค้าที่ไม่ต้องใช้ถุงพลาสติกเกินความจำเป็น
2. ด้านการใช้ซ้ำ ควรส่งเสริมให้ประชาชนเลือกซื้อถ่านไฟฉายชนิดที่ชาร์ตใหม่ได้ เพื่อลดปริมาณขยะที่เป็นพิษหรือให้ความรู้ในการจัดการขยะที่มีพิษ
3. ด้านการซ่อมแซมใช้ใหม่ ควรส่งเสริมให้ความรู้หรือเผยแพร่ความรู้ในการซ่อมแซมเครื่องไฟฟ้าหรือเฟอร์นิเจอร์ฟรีให้กับประชาชนเพื่อลดปริมาณขยะ
4. ด้านการแปรรูปกลับมาใช้ใหม่ ควรส่งเสริมหรือจัดประกวดการจัดการขยะในการแปรรูปกลับมาใช้ใหม่
5. ด้านการหลีกเลี่ยง ควรรณรงค์การลดการใช้กล่องโฟมบรรจุอาหาร

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของชุมชนบ้านนาบอน ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลย
2. ควรมีศึกษารูปแบบการจัดการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของชุมชนบ้านนาบอน ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลย

องค์ความรู้ที่ได้

การจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของชุมชนบ้านนาบอน ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลย โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ในส่วนของรายด้านในแต่ละด้านอยู่ในระดับดีมาก โดยด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด คือ 3 อันดับแรก คือ ด้านการซ่อมแซมใช้ใหม่ รองลงมา คือ ด้านการแปรรูปกลับมาใช้ใหม่ และด้านการลดจำนวนตามลำดับ ส่วนด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการใช้ซ้ำ

เอกสารอ้างอิง

- จักรกฤษณ์ โปตาพล และสุพรรณิ บุญหนัก. (2563). สถิติเพื่อการวิจัยและการใช้โปรแกรม SPSS ในการวิจัย. เลย: สำรวยก๊อปปี้ บ้านใหม่.
- ธวัชชัย สวนจันทร์. (2556). พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ตาเนาะแมเราะ อำเภอเบตง จังหวัดยะลา. วิทยานิพนธ์ปริญญา ปร.ม. (การบริหารทั่วไป). ชลบุรี: วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ปิยชาติ ศิลปะสุวรรณ. (2557). *ขยะมูลฝอยชุมชน ปัญหาใหญ่ที่ประเทศกำลังเผชิญ*. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- พรชนก บัวนิ่ม. (2559). *พฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห่อม ศิล อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา*. วิทยานิพนธ์ปริญญา รป.ม. (การบริหารทั่วไป). ชลบุรี: วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิชญามณูชู่ แขวงเมือง วิทยา เจริญศิริ และยุภาพร ยุภาศ. (2562). *การจัดการขยะมูลฝอยครัวเรือนของประชาชน ในเขตพื้นที่ตำบลวังแสง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดมหาสารคาม. การประชุมวิชาการระดับชาติด้านการบริหารกิจการสาธารณะยุคดิจิทัล ครั้งที่ 5. 1-2 พฤศจิกายน 2562 ณ วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. หน้า 683-693.
- รัตน์ศรีรินทร์ บุตรเมฆ. (2564). *การจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนในหมู่บ้านเอื้ออาทร ตำบลทรงคนอง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดนครปฐม. การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 19 และระดับนานาชาติ ครั้งที่ 3 ประจำปี 2564*. หน้า 644-651.
- วนิดา วาตีเจริญ รังสรรค์ เลิศในสัตย์ และสมบัติ ทีฆทรัพย์. (2560). *ระเบียบวิธีวิจัยจากแนวคิดทฤษฎีสู่ภาคปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน).
- สมัชญา หนูทอง. (2557). *ความรู้และพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญา รป.ม. (การบริหารทั่วไป). ชลบุรี: วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2558). *ความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย*. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2565 จาก http://chm-thai.onep.go.th/chm/bio_th.html
- อดิศักดิ์ โจรนาพงษ์. (2551). *แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยอินทรีย์ในอุทยานแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ: สำนักอุทยานแห่งชาติกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช.

การดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรรายบุคคลของมหาวิทยาลัย
มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
**IMPLEMENTATION OF INDIVIDUAL PERSONNEL DEVELOPMENT
PLANS OF MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY,
SRILANCHANG CAMPUS**

สุพรรณณี บุญหนัก

เจ้าหน้าที่ประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

Supanee Boonnak

Internal Educational Quality Assurance Officer

Mahamakut Buddhist University, Srilanchang Campus

Corresponding Author E-mail: Supanee_Boon@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรรายบุคคลของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง และ (2) เปรียบเทียบการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรรายบุคคลของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จำแนกตามสถานะ และสายงาน ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จำนวนทั้งหมด 56 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับ ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์ของอัลฟาตามวิธีครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient) เท่ากับ .91 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัย สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานด้วย การทดสอบค่าที

ผลการวิจัย พบว่า (1) สภาพการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรรายบุคคลของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง (2) การเปรียบเทียบการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรรายบุคคลของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จำแนกตามสถานะ และสายงาน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การบริหารงานบุคคล; แผนพัฒนาบุคลากรรายบุคคล;

Abstract

The objectives of the research were to study the implementation of individual personnel development plans of Mahamakut Buddhist University, Srilanchang Campus, and to compare the implementation of individual personnel development plans of Mahamakut Buddhist University, Srilanchang Campus, classified by status and work field. The population

of the research was a total of 56 personnel of Mahamakut Buddhist University, Srilanchang Campus; all of them were selected as the research samples. The research tool used for data collection was a five-point rating scale questionnaire with its reliability of 0.91 (Cronbach's alpha coefficient). The statistics used for data analysis comprised frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and the t-test.

The research findings were as follows: 1. The implementation of individual personnel development plans of Mahamakut Buddhist University, Srilanchang Campus was found to be overall and separately at moderate level of mean scores. 2. The implementation of individual personnel development plans of Mahamakut Buddhist University, Srilanchang Campus, classified by the personnel's status, was found not to be different. Classified by the personnel's work field, however, it was found to be different at a statistically significant level 0.05.

Keywords: Personnel Administration; Individual Personnel Development Plan;

บทนำ

ปัจจุบันองค์กรต่าง ๆ ต้องเตรียมความพร้อมของบุคลากรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นสำหรับหน่วยงานภาครัฐภายใต้การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ที่มีการปรับเปลี่ยนทั้งโครงสร้าง และการบริหารจัดการบุคลากรภาครัฐจะต้องได้รับการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ทักษะและสมรรถนะให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามที่องค์การคาดหวัง พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 มาตรา 72 กำหนดให้ส่วนราชการมีหน้าที่เพิ่มพูนประสิทธิภาพและเสริมสร้างแรงจูงใจให้แก่ข้าราชการเพื่อให้ข้าราชการมีคุณภาพ คุณภาพชีวิต มีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติราชการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ การพัฒนาบุคลากรจึงถือเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แผนพัฒนาข้าราชการรายบุคคล (Individual Development Plan - IDP) เป็นกรอบหรือแนวทางที่จะช่วยให้ข้าราชการในองค์กรสามารถปฏิบัติงานได้บรรลุตามเป้าหมาย ซึ่งอาจกำหนดได้ทั้งในระยะสั้น (ปรับปรุงผลการปฏิบัติงาน) และระยะยาว (ความก้าวหน้าในอาชีพ) ถือได้ว่าเป็นแผนปฏิบัติการ (Action Plan) ที่มีรายละเอียดเชื่อมโยงหรือตอบสนอง ต่อความต้องการหรือเป้าหมายขององค์กร ทีมงาน และตนเอง โดยในแผนดังกล่าว จะระบุถึงประเด็นการพัฒนาของแต่ละบุคคล วิธีการพัฒนา กำหนดการ และการประยุกต์ใช้สิ่งที่ได้รับการพัฒนา เป็นต้น แผนพัฒนารายบุคคล จึงเป็นเครื่องมือช่วยสนับสนุนในการพัฒนาข้าราชการให้สามารถทำงานในปัจจุบันได้ดีขึ้นและส่งผลให้มีความก้าวหน้าในอาชีพ แผนพัฒนารายบุคคล ช่วยให้การพัฒนาผู้บริหารและบุคลากรเกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กรและแก่ตัวบุคลากรเอง เป็นกระบวนการที่ผลักดันโดยความต้องการ ทั้งขององค์กรและตัวบุคคล โดยเฉพาะความต้องการที่สะท้อนสมรรถนะที่ตำแหน่งงานต้องการทั้งในปัจจุบันและอนาคต IDP ช่วยผสมผสานความต้องการของบุคลากรและองค์กรช่วยสร้างแผนการพัฒนาซึ่งเป็นเสมือนสะพานเชื่อมระหว่างสมรรถนะของบุคลากรกับสมรรถนะที่ตำแหน่งงานต้องการ

ช่วยป้องกันมิให้องค์กรต้องสิ้นเปลืองทรัพยากรไปกับโครงการพัฒนาที่ไม่จำเป็นหรือไม่เกิดประโยชน์ (อิทธิเดช จันโททัย, 2554, 4 สิงหาคม)

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยได้กำหนดทิศทางในการพัฒนามหาวิทยาลัยออกเป็น 5 ยุทธศาสตร์ 29 เป้าหมาย และ 38 ตัวชี้วัด เพื่อให้สามารถก้าวเป็นมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนาในระดับนานาชาติ เป็นการเปิดโอกาสให้พลเมืองโลกอันมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรม สามารถเข้าถึงหลักธรรมของพระพุทธศาสนา สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต และสามารถบูรณาการองค์ความรู้จากสหวิทยาการให้เกิดงานวิจัยในระดับสากล โดยเน้นการพัฒนาจิตใจและการน้อมนำปรัชญาพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ด้วยภูมิปัญญา (Human Wisdom) รวมทั้งการเยียวยาฟื้นฟูจิตใจให้มีคุณธรรมจริยธรรมมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อพัฒนามหาวิทยาลัยสู่วิสัยทัศน์ที่ว่า “ร่วมพัฒนาพลเมืองโลก ด้วยการผสมผสานแก่นแท้ของพระพุทธศาสนา ที่มั่นคง ให้ดำรงอยู่ในฐานะโครงสร้างพื้นฐานทางปัญญาของมนุษย์ในอนาคต” (มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2564)

จากปัญหาและเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษา การดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรรายบุคคลของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนากระบวนการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรรายบุคคลของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้างให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

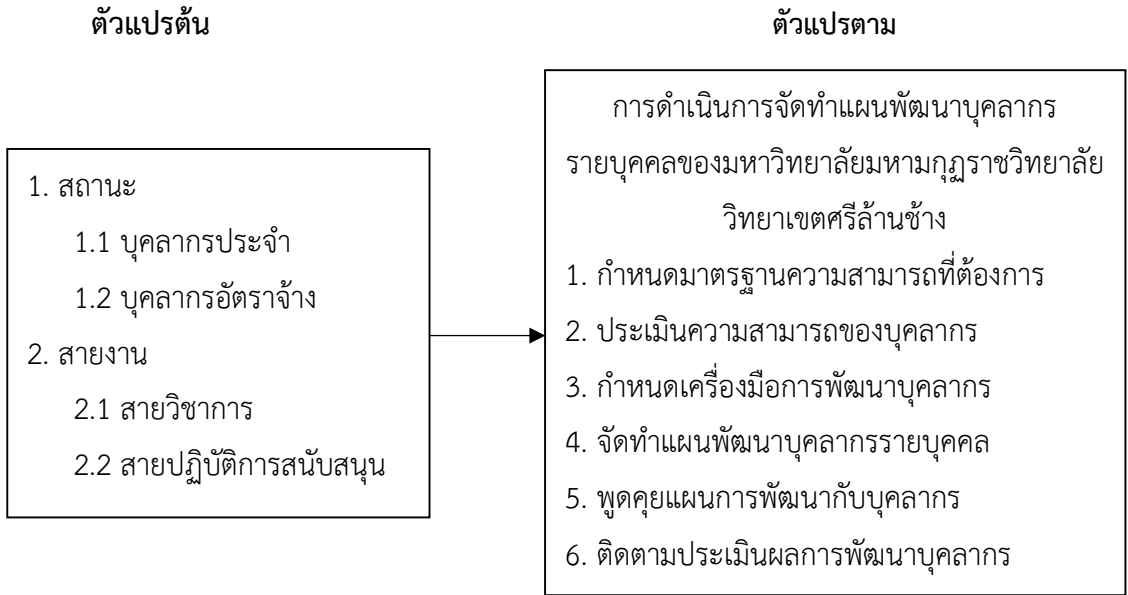
1. เพื่อศึกษาการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรรายบุคคลของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรรายบุคคลของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จำแนกตาม สถานะ และสายงาน

สมมติฐานการวิจัย

1. บุคลากรมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้างที่มีสถานะต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรรายบุคคลของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง แตกต่างกัน
2. บุคลากรมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้างที่มีสายงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรรายบุคคลของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดของการวิจัย

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในการศึกษาวิจัยการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรรายบุคคลของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้างครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิด ดังนี้

รูปภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการวิจัย เรื่องการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรรายบุคคลของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จำนวนทั้งหมด 56 รูป/คนประกอบด้วย บุคลากรสายวิชาการจำนวน 36 คน และบุคลากรสายปฏิบัติการสนับสนุน จำนวน 20 รูป/คน และใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยได้นำมาบางส่วนจากแบบสอบถามของผู้วิจัยท่านอื่น ๆ มาดัดแปลงเพื่อให้เหมาะสม แบบสอบถามมีเนื้อหาประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย สถานะ และสายงาน เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรรายบุคคลของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วน

ประมาณค่า (Rating scale) ของลิเคอร์ท (Likert) โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด แปลผลข้อมูลตามเกณฑ์ ดังนี้

5	หมายถึง มีการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรรายบุคคลอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง มีการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรรายบุคคลอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง มีการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรรายบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง มีการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรรายบุคคลอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง มีการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรรายบุคคลอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรรายบุคคลของมหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง เป็นแบบปลายเปิด (Open end)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษารั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลไปวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งมีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรรายบุคคลของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง เพื่อหาค่าเฉลี่ยเพื่อหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ทำการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยยึดเกณฑ์ ดังนี้ (วนิดา วาตีเจริญ, รังสรรค์ เลิศในสัตย์, และสมบัติ ทีฆทรัพย์, 2560: 315)

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	มีการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรรายบุคคลอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49	มีการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรรายบุคคลอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49	มีการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรรายบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49	มีการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรรายบุคคลอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49	มีการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรรายบุคคลอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์การทดสอบสมมุติฐาน ความแตกต่างระหว่างเพศ และสาขาวิชา ด้วยสถิติ t-test

ผลการวิจัย

1. สภาพการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรรายบุคคลของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายได้ สามารถเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ประเมินความสามารถของบุคลากร รองลงมา กำหนดเครื่องมือการพัฒนาบุคลากร กำหนดมาตรฐานความสามารถที่ต้องการ พุดคุยแผนการพัฒนากับบุคลากร จัดทำแผนพัฒนาบุคลากร รายบุคคล และติดตามประเมินผลการพัฒนาบุคลากร ตามลำดับ

2. จากสมมุติฐานบุคลากรมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้างที่มีสถานะต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรรายบุคคลของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิทยาเขตศรีล้านช้าง แตกต่างกันไป พบว่า การเปรียบเทียบการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรรายบุคคลของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จำแนกตามสถานะ ไม่แตกต่างกัน

3. จากสมมุติฐานบุคลากรมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้างที่มีสายงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรรายบุคคลของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง แตกต่างกันไป พบว่า การเปรียบเทียบการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรรายบุคคลของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จำแนกตามสายงาน ไม่แตกต่างกัน

การอภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรรายบุคคลของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน สามารถเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ประเมินความสามารถของบุคลากร รองลงมา กำหนดเครื่องมือการพัฒนาบุคลากร กำหนดมาตรฐานความสามารถที่ต้องการ พุดคุยแผนการพัฒนากับบุคลากร จัดทำแผนพัฒนาบุคลากรรายบุคคล และ ติดตามประเมินผลการพัฒนาบุคลากร ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าบุคลากรของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยมีจำนวนไม่มากเมื่อเทียบกับภาระงานที่ได้รับในการปฏิบัติหน้าที่ในงานของมหาวิทยาลัยตามพันธกิจ 5 ด้าน คือ การผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการวิชาการ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และการบริหาร ดังที่ พรชลิศา ยะจะนะ (2564: 26) กล่าวว่า บุคลากรไม่ได้รับการพัฒนาตนเองเท่าที่ควร ซึ่งเกิดจากปัญหาและอุปสรรคในเรื่องของเวลา เนื่องจากภารกิจหลักของบุคลากรสายวิชาการในปัจจุบัน ประกอบไปด้วย งานสอน งานวิจัย งานบริการวิชาการ งานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ซึ่งได้รับมอบหมายภาระงานมาจากผู้บังคับบัญชา จึงทำให้ไม่มีเวลาในการพัฒนาตนเอง หรือเข้ารับการพัฒนา

2. จากสมมุติฐานบุคลากรมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้างที่มีสถานะต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรรายบุคคลของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง แตกต่างกันไป พบว่า การเปรียบเทียบการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรรายบุคคลของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จำแนกตามสถานะ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บุคลากรทั้งที่บรรจุแล้ว และยังไม่บรรจุ ได้รับนโยบายในการพัฒนาตนเองไม่ต่างกันการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรรายบุคคลจึงมีกระบวนการเดียวกัน เช่น อาจารย์ประจำหลักสูตรของวิทยาเขตศรีล้านช้าง มีทั้งอาจารย์ที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งแล้ว และบุคลากรอัตราจ้างทำงานด้วยกัน กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาตนเองไม่ได้ต่างกัน จะขึ้นอยู่กับเวลาในการเข้ารับการพัฒนาตนเอง และเรื่องงบประมาณสนับสนุน ดังที่ สุวรรณ พรหมเขต (2558) ที่พบว่า บุคลากรสายวิชาการที่ปฏิบัติงานด้านการสอนในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัยมีแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองด้านการทาวิจัยระดับมากเป็นลำดับแรกคือด้านความสำเร็จในอาชีพ ต้องการความสะดวกและรวดเร็วในการเบิกงบประมาณในการทำวิจัยและต้องการให้มหาวิทยาลัยสนับสนุนงบประมาณในการทาวิจัยอย่างเพียงพอ ทั้งนี้ เนื่องจากในการทาวิจัยยังมีปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่ทำให้การทำวิจัยไม่ราบรื่นหรือไม่ประสบผลสำเร็จ โดยเฉพาะในเรื่องของการเบิกจ่าย

งบประมาณที่ล่าช้า ทำให้การดำเนินการวิจัยดำเนินการต่อไม่ได้ ต้องชะลอไว้ และเงินทุนที่ได้รับการสนับสนุนไม่เหมาะสมเพียงพอกับงานวิจัยที่ดำเนินการ

3. จากสมมุติฐานบุคลากรมหาวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้างที่มีสายงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรรายบุคคลของมหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง แตกต่างกัน พบว่า การเปรียบเทียบการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรรายบุคคลของมหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จำแนกตามสายงาน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ทั้งบุคลากรสายวิชาการ และบุคลากรสายสนับสนุนได้รับแนวทางการพัฒนาตนเองจากผู้บริหารโดยการพัฒนาการทำงานในหน้าที่ และการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยการพัฒนาตนเองแบบการอบรมระยะสั้น เพื่อให้ได้ความรู้ในการพัฒนางานในหน้าที่ของตน และรูปแบบการพัฒนาที่บุคลากรต้องการ คือ การศึกษาดูงานหน่วยงานที่มีความเป็นเลิศเพื่อเทียบเคียงวิธีการทำงาน สอดคล้องกับ ประภัสสร พลาบดีวัฒน์ อารมณ์ ดินาน และ นุจรี ไชยมงคล (2560:21) ได้ศึกษาปัญหาและความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากร คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า ความต้องการในการพัฒนาตนเองของบุคลากร เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ การศึกษาดูงานมีค่าเฉลี่ยความต้องการอยู่ในระดับสูง การฝึกอบรมมีค่าเฉลี่ยความต้องการอยู่ในระดับสูง และการศึกษาต่อมีค่าเฉลี่ยความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรรายบุคคลของมหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปฏิบัติ

จากผลการวิจัย สามารถนำข้อเสนอแนะดังนี้

1. ผู้บริหารควรให้ความชัดเจนในการจัดทำแผนพัฒนาตนเอง เพื่อใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรของมหาวิทยาลัย ตลอดจนสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาตนเองของบุคลากรมหาวิทยาลัย
2. งานวิเคราะห์งานบุคคล ควรรวบรวมความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากร จัดเป็นสถิติเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารในการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากร ควรให้ข้อมูลการพัฒนาตนเองให้ตรงกับความต้องการและเป้าหมายของมหาวิทยาลัย
3. ควรมีการเฝ้าติดตามการพัฒนาตนเองตามแผนการพัฒนาตนเองของบุคลากร มีการพูดคุยและให้กำลังใจบุคลากร ชื่นชมและมอบรางวัลให้ในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
4. ควรมีการตั้งคณะกรรมการประเมินการพัฒนาตนเองตามแผนพัฒนาตนเองของบุคลากรเพื่อติดตามความก้าวหน้า ตลอดจนให้คำปรึกษาแนะนำในการพัฒนาตนเอง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรรายบุคคลของมหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

2. ควรมีศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรรายบุคคลของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

3. ควรมีการจัดศึกษารูปแบบการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรรายบุคคลของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

องค์ความรู้ที่ได้

สภาพการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรรายบุคคลของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายได้ สามารถเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ประเมินความสามารถของบุคลากร รองลงมา กำหนดเครื่องมือการพัฒนาบุคลากร กำหนดมาตรฐานความสามารถที่ต้องการ พุดคุยแผนการพัฒนากับบุคลากร จัดทำแผนพัฒนาบุคลากร รายบุคคล และ ติดตามประเมินผลการพัฒนาบุคลากร ตามลำดับ

เอกสารอ้างอิง

- พรชลิศา ยะจะนะ. (2564). การศึกษาความต้องการในการพัฒนาตนเองของบุคลากรสายวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. *วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น*. 7(9). (กันยายน). หน้า 287-302.
- มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. (2564). *แผนพัฒนามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พ.ศ. 2564 – 2568*. นครปฐม: กองแผนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- วนิดา วาตีเจริญ รังสรรค์ เลิศในสัตย์ และสมบัติ ทีฆทรัพย์. (2560). *ระเบียบวิธีวิจัยจากแนวคิดทฤษฎีสู่ภาคปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน).
- สุวรรณ พรหมเขต. (2558). แรงจูงใจในการพัฒนาตนเองด้านการทำวิจัยของบุคลากรสายวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย*. 7(2). หน้า 68-80.
- อิทธิเดช จันโททัย, พ.อ.. (2554). การวางแผนพัฒนารายบุคคลเพื่อความสำเร็จขององค์กร. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 15 สิงหาคม 2565 จาก <http://www.blog.rmutt.ac.th/?p=1146>.

การศึกษาสภาพปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
**A STUDY OF CLASSROOM RESEARCH PROBLEMATIC
CONDITIONS OF STUDENT TEACHERS, MAHAMAKUT BUDDHIST
UNIVERSITY, SRILANCHANG CAMPUS**

ประดิษฐ์ ศรีโนนยาง

อาจารย์สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

Pradit Srinonyang

Lecturer of English Teaching
Mahamakut Buddhist University, Srilanchang Campus
Corresponding Author E-mail: Did_newsman@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง และ (2) เปรียบเทียบสภาพปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จำแนกตาม เพศ และสาขาวิชา ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จำนวนทั้งหมด 31 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์ของอัลฟาตามวิธีครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient) เท่ากับ .98 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัย สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานด้วย การทดสอบค่าที

ผลการวิจัย พบว่า (1) สภาพปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง (2) การเปรียบเทียบสภาพปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จำแนกตามเพศ และสาขาวิชา พบว่า ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: วิจัยในชั้นเรียน; ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู;

Abstract

The objectives of the research were to study the conditions of classroom research problems, experienced by the student teachers of Mahamakut Buddhist University, Srilanchang Campus (MBUSLC), and to compare the conditions of classroom research problems, confronted by the MBUSLC student teachers, classified by gender and major. The population

was a total of 31 student teachers of Mahamakut Buddhist University, Srilanchang Campus. The research tool used for data collection was a five-point rating scale questionnaire with its reliability of 0.98 (Cronbach's alpha coefficient). The statistics used for data analysis comprised frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and the t-test.

The research results were as follows: 1. The conditions of classroom research problems, met by the MBUSLC student teachers, were found to be overall and separately at a moderate level. 2. The comparison of the classroom research problematic conditions of MBUSLC student teachers, classified by gender and major, were found not to be different.

Keywords: Classroom Research; Teaching Praticum;

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ปรึปรับปรุงแก้ไข (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เนื้อหาสำคัญคือ เพื่อการปฏิรูปการศึกษาของประเทศทั้งระบบ และที่สำคัญในหมวดที่ 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 25 (5) ได้กำหนดให้สถานศึกษาได้ส่งเสริมสนับสนุนให้คณาจารย์และครูผู้สอนทุกคนต้องทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและสร้างนวัตกรรมที่เหมาะสมกับระดับผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) สำ นักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาได้ระบุไว้เป็นหนึ่งในกิจกรรมในมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านมาตรฐานด้านการจัดการศึกษา ข้อ 7 ครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล โดยระบุว่าให้ครูใช้การวิจัยปฏิบัติการในการพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนและการสอนของตนเอง (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2546) ดังนั้นการทำวิจัยในชั้นเรียนจึงเป็นภาคบังคับที่ครูผู้สอนจะต้องทำวิจัยควบคู่ไปกับการเรียนการสอนด้วย

การพัฒนาสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่จะไปเป็นครูในอนาคตจะต้องจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะการวิจัย เจตคติที่ดี ต่อการวิจัยและมีคุณลักษณะของนักวิจัย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาตนเอง การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาเน้นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การนำทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructionism) เป็นทฤษฎีที่เน้นผู้เรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองมีพื้นฐานกระบวนการสร้างความรู้ ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเอง ไม่ใช่เกิดจากการ รับรู้ข้อมูลจากผู้สอนอย่างเดียว แต่ความรู้จะเกิดจากการแปลความหมายของความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับ และกระบวนการเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพสูงสุด หากผู้เรียนอยู่ในบริบทจริง และได้แสดงบทบาทในการเรียนรู้อย่างเต็มที่ (ทิตินา แคมมณี, 2557)

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยได้เปิดการจัดการเรียนการสอนคณะศึกษาศาสตร์ในระดับปริญญาตรีสาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561 สาขาวิชาการสอนสังคมศาสตร์ หลักสูตร พ.ศ. 2561 และสาขาวิชาการสอนภาษาไทย หลักสูตร ปี พ.ศ. 2561 ในปัจจุบันได้มีนักศึกษานอกฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานศึกษา จำนวน 2 หลักสูตร คือ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ จำนวน 6 คน และหลักสูตรการสังคมศึกษา จำนวน 25 รูป/คน จากปัญหาและเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพ

ปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมหาวิทยาลัยมหาสารคามราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

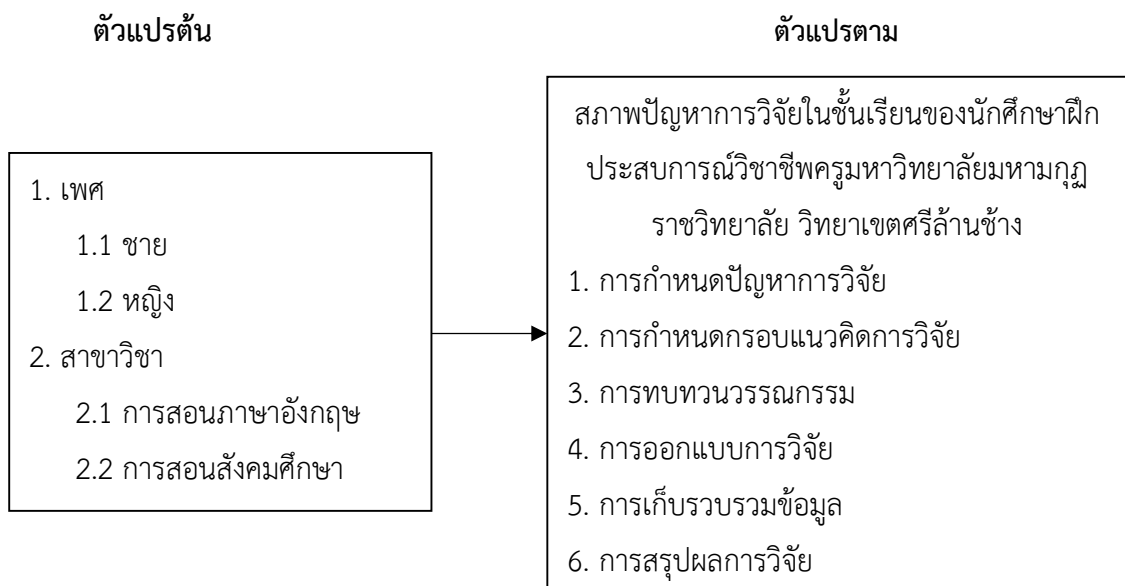
1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมหาวิทยาลัยมหาสารคามราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมหาวิทยาลัยมหาสารคามราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จำแนกตาม เพศ และสาขาวิชา

สมมติฐานการวิจัย

1. นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมหาวิทยาลัยมหาสารคามราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง แตกต่างกัน
2. นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่มีสาขาวิชาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมหาวิทยาลัยมหาสารคามราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดของการวิจัย

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในการศึกษาวิจัยสภาพปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมหาวิทยาลัยมหาสารคามราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้างครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิด ดังนี้

รูปภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการวิจัย เรื่องการศึกษาสภาพปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จำนวนทั้งหมด 31 รูป/คน ประกอบด้วย นักศึกษาสาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ จำนวน 6 คน และการสอนสังคมศึกษา จำนวน 25 รูป/คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยได้นำมาบางส่วนจากแบบสอบถามของผู้วิจัยท่านอื่น ๆ มาดัดแปลงเพื่อให้เหมาะสม แบบสอบถามมีเนื้อหาประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ และสาขาวิชา เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาสภาพปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ของลิเคิร์ต (Likert) โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด แปลผลข้อมูลตามเกณฑ์ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีสภาพปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีสภาพปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีสภาพปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีสภาพปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีสภาพปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง เป็นแบบปลายเปิด (Open end)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลไปวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปซึ่งมีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลการมีระดับสภาพปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง เพื่อหาค่าเฉลี่ยเพื่อหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วน

เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทำการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยยึดเกณฑ์ ดังนี้ (วนิดา วาดีเจริญ รังสรรค์ เลิศในสัจย์ และสมบัติ ทิฆมทรัพย์, 2560: 315)

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 มีสภาพปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 มีสภาพปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 มีสภาพปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 มีสภาพปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 มีสภาพปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์การทดสอบสมมุติฐาน ความแตกต่างระหว่างเพศ และสาขาวิชา ด้วยสถิติ t-test

ผลการวิจัย

1. สภาพปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านสามารถเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย รองลงมา คือ ปัญหาเกี่ยวกับการสรุปผลการวิจัย ปัญหาเกี่ยวกับการสรุปผลการวิจัย ปัญหาเกี่ยวกับการทบทวนวรรณกรรม ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดปัญหาการวิจัย และปัญหาเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. จากสมมุติฐานนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง แตกต่างกัน พบว่า การเปรียบเทียบสภาพปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้างจำแนกตามเพศไม่แตกต่างกัน

3. จากสมมุติฐานนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่มีสาขาวิชาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง แตกต่างกัน พบว่า การเปรียบเทียบสภาพปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จำแนกตามสาขาวิชาไม่แตกต่างกัน

การอภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านสามารถเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย รองลงมา คือ ปัญหาเกี่ยวกับการสรุปผลการวิจัย ปัญหาเกี่ยวกับการสรุปผลการวิจัย ปัญหาเกี่ยวกับการทบทวนวรรณกรรม ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดปัญหาการวิจัย และปัญหาเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในกระบวนการทำวิจัย ถือเป็นภาระแสวงหาความรู้ที่ผู้วิจัยจำเป็นต้องใช้ทักษะทั้งการคิดวิเคราะห์ การคิด

สังเคราะห์ และคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนการการคิดแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า การทำวิจัยในกระบวนการคิด การออกแบบการวิจัยจึงเป็นปัญหาที่ผู้วิจัยต้องทำให้ชัดเจนก่อนลงมือทำวิจัยในภาคสนาม สอดคล้องกับอรนุชศรีคำ (2564: 15) ได้ศึกษาการศึกษาสภาพปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพรูมมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พบว่า สภาพปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนโดยรวมของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพรูมอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับการใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ปัญหาเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน ปัญหาเกี่ยวกับขั้นตอนการทำวิจัยในชั้นเรียน ปัญหาเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือชนิดต่าง ๆ ปัญหาเกี่ยวกับการหาคุณภาพเครื่องมือ ปัญหาเกี่ยวกับการค้นหาหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัย และปัญหาเกี่ยวกับการออกแบบการวิจัย

2. จากสมมุติฐานนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพรูมที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพรูมมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง แตกต่างกัน พบว่า การเปรียบเทียบสภาพปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพรูมมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จำแนกตามเพศไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักศึกษาได้ผ่านกระบวนการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยเดียวกัน อาจารย์ผู้สอนคนเดียวกัน ได้รับความรู้มาไม่แตกต่างกันทั้งเพศหญิงเพศชาย สอดคล้องกับเทอดทูน คำชาย เกษฎา สาลา และอรอุมา ปราชญ์ปรีชา (2562: 33) ได้ศึกษาการศึกษาสภาพปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพรูมของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตทางการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล พบว่า การเปรียบเทียบสภาพปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพรูม พบว่า สภาพปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพรูมในด้านเพศ ประสบการณ์การสอนและสังกัดของโรงเรียนที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพรูม มีสภาพปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพรูมไม่แตกต่างกัน

3. จากสมมุติฐานนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพรูมที่มีสาขาวิชาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพรูมมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง แตกต่างกัน พบว่า การเปรียบเทียบสภาพปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพรูมมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จำแนกตามสาขาวิชาไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยได้มีระบบการคัดกรองนักศึกษาสาขาต่าง ๆ ในคณะศึกษาศาสตร์ในเกณฑ์ใกล้เคียงกันตามมาตรฐานคุรุสภา ที่ได้กำหนดให้มีการสอบคัดเลือกนักเรียนที่จะเข้าศึกษาต่อในสายศึกษาศาสตร์ คุรุศาสตร์ สอดคล้องกับสิริรัตน์ หอมชื่นชม รัชดากร พลภักดี และศราวุธ อินทรเทศ (2558: 63) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพรูมของนักศึกษาสาขาคุรุศาสตร์เกษตร คณะคุรุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ปีการศึกษา 2557 พบว่า นักศึกษาสาขาคุรุศาสตร์เกษตร คณะคุรุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ปีการศึกษา 2557 มีปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพรูมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปฏิบัติ

จากผลการวิจัย สามารถนำข้อเสนอแนะดังนี้

1. สาขาวิชาควรมีแหล่งศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนให้เพียงพอ และหลากหลายให้นักศึกษาค้นคว้า
2. ควรมีการจัดทำคลินิกการวิจัยให้นักศึกษาได้ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญที่จะคอยให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการทำวิจัย
3. นักศึกษาควรมีการวางแผนการทำวิจัยในชั้นเรียน ในภาคการศึกษาแรกของการฝึกสอน เพราะเป็นการเตรียมความพร้อม มีเวลาในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
2. ควรมีศึกษารูปแบบการทำวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

องค์ความรู้ที่ได้

สภาพปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายได้ สามารถเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย รองลงมา คือ ปัญหาเกี่ยวกับการสรุปผลการวิจัย ปัญหาเกี่ยวกับการสรุปผลการวิจัย ปัญหาเกี่ยวกับการทบทวนวรรณกรรม ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดปัญหาการวิจัย และปัญหาเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูล

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ปรึปรับปรุงแก้ไข (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 18 กรกฎาคม 2565 จาก www.moe.go.th.
- ทิตนา แคมมณี. (2557). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เทอดทูน คำชาย เกษญา สาธา และอรอุมา ปราชญ์ปรีชา. (2562). การศึกษาสภาพปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตทางการสอน คณะ

- ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล. *วารสารศึกษาศาสตร์*. 6(2). (กรกฎาคม-ธันวาคม).
หน้า 33-46.
- วนิดา วาตีเจริญ รังสรรค์ เลิศในสัตย์ และสมบัติ ทิมทรัพย์. (2560). *ระเบียบวิธีวิจัยจากแนวคิดทฤษฎีผู้
ภาคปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน).
- สิริรัตน์ หอมชื่นชม รัชดากร พลภาคี และศราวุธ อินทรเทศ. (2558). การเปรียบเทียบการฝึกประสบการณ์
วิชาชีพครูของนักศึกษาสาขาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ปีการศึกษา 2557. *วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม*.
14(3). (กันยายน - ธันวาคม). หน้า 63-69.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2546). *ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตาม
เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดี.
- อรนุช ศรีคำ. (2564). การศึกษาสภาพปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. *Journal of Education Buriram Rajabhat University*. 1(1).
(มกราคม-มิถุนายน). หน้า 15-24.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities.
Educational and Psychological Measurement. 30. pp. 607-610.

ภาคผนวก

จริยธรรมการตีพิมพ์

วารสารสังคมศาสตร์บูรณาการ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ให้ความสำคัญกับการรักษามาตรฐานด้านจริยธรรมในการตีพิมพ์เผยแพร่บทความ ดังนั้น จึงกำหนดให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องปฏิบัติตามหลักการและมาตรฐานด้านจริยธรรมในการตีพิมพ์อย่างเคร่งครัด ดังนี้

บทบาทหน้าที่ของบรรณาธิการและกองบรรณาธิการในวารสารสังคมศาสตร์บูรณาการ

1. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการมีหน้าที่พิจารณาและตรวจสอบบทความที่ส่งมาเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารทุกบทความ โดยพิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหาบทความกับเป้าหมายและขอบเขตของวารสาร รวมถึงตรวจสอบคุณภาพของบทความตามกระบวนการประเมินคุณภาพบทความก่อนการตีพิมพ์
2. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องใช้หลักการในพิจารณาบทความโดยอ้างอิงเหตุผลทางวิชาการเป็นหลัก และต้องไม่มีอคติต่อผู้นิพนธ์บทความและเนื้อหาบทความที่พิจารณาไม่ว่าจะด้วยกรณีใด ๆ ทั้งสิ้น
3. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้นิพนธ์บทความหรือผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจประเมินบทความ ไม่ว่าจะเป็ประโยชน์ในเชิงธุรกิจหรือในการนำไปเป็นผลงานทางวิชาการของตนเอง
4. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องไม่ปิดกั้น เปลี่ยนแปลง หรือแทรกแซงข้อมูลที่ใช้แลกเปลี่ยนระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจประเมินบทความและผู้นิพนธ์บทความ
5. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องปฏิบัติตามกระบวนการและขั้นตอนต่าง ๆ ของวารสารอย่างเคร่งครัด

บทบาทหน้าที่ของผู้นิพนธ์บทความในวารสารสังคมศาสตร์บูรณาการ

1. บทความที่ผู้นิพนธ์ส่งมาเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารต้องเป็นบทความที่ไม่เคยตีพิมพ์หรือเผยแพร่ที่ไหนมาก่อน
2. ผู้นิพนธ์บทความต้องทำการอ้างอิงให้ถูกต้องทุกครั้งเมื่อนำผลงานของผู้อื่นมานำเสนอหรืออ้างอิงประกอบในเนื้อหาบทความของตนเอง และต้องไม่คัดลอกผลงานของผู้อื่น
3. หากผลงานทางวิชาการของผู้นิพนธ์เกี่ยวข้องกับการใช้สัตว์ ผู้เข้าร่วม หรืออาสาสมัคร หรือผลการวิจัยมีประเด็นที่เปราะบางต่อผู้ให้ข้อมูล ผู้นิพนธ์ควรดำเนินการตามหลักจริยธรรม ปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด รวมถึงต้องได้รับความยินยอมก่อนการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลหรือแสดงเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น หนังสือรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ หรือในสัตว์ ทดลองประกอบด้วยทุกครั้ง
4. ผู้นิพนธ์บทความต้องยินยอมโอนลิขสิทธิ์ให้แก่วารสารสังคมศาสตร์บูรณาการก่อนการตีพิมพ์ และไม่นำผลงานไปเผยแพร่หรือตีพิมพ์กับแหล่งอื่น ๆ หลังจากที่ได้รับ การตีพิมพ์กับวารสารสังคมศาสตร์บูรณาการแล้ว
5. ชื่อผู้นิพนธ์ที่ปรากฏในบทความต้องเป็นผู้ที่มีส่วนในบทความนั้นๆ จริง

บทบาทหน้าที่ของผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความในวารสารสังคมศาสตร์บูรณาการ

1. ผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้นิพนธ์บทความ การพิจารณาคุณภาพของบทความต้องคำนึงถึงคุณภาพของบทความเป็นหลัก และพิจารณาบนหลักการและเหตุผลทางวิชาการโดยปราศจากอคติหรือความขัดแย้งส่วนตัว
2. ผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความต้องตระหนักว่าตนเองเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญ มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของบทความที่รับประเมินอย่างแท้จริง
3. ผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความต้องไม่แสวงหาประโยชน์จากบทความที่ตนเองได้ทำการประเมิน
4. หากผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความได้ตรวจสอบแล้วพบว่าบทความที่รับประเมิน เป็นบทความที่คัดลอกผลงานชิ้นอื่น ๆ ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความต้องแจ้งให้บรรณาธิการทราบทันที พร้อมแสดงหลักฐานประกอบที่ชัดเจน
5. ผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความต้องรักษาระยะเวลาประเมินตามกรอบเวลาประเมินที่วารสารสังคมศาสตร์บูรณาการกำหนด รวมถึงไม่เปิดเผยข้อมูลของบทความให้ผู้อื่นได้รับรู้

คำแนะนำสำหรับผู้พิมพ์บทความ

สถานที่ติดต่อเกี่ยวกับบทความ

สำนักงานวารสารสังคมศาสตร์บูรณาการ

ชั้น 3 สำนักงานรองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

253/7 ถนนวิสุทธิเทพ ตำบลกุดป่อง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย

โทรศัพท์ 042-830-434, 042-814-978

เว็บไซต์ <https://ojs.mbuslc.ac.th/index.php/issj> อีเมล slc.journal@mbu.ac.th

ส่วนประเภทของบทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสาร

วารสารศรีล้านช้างปริทรรศน์ ตีพิมพ์บทความประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1.1 บทความพิเศษ บทความทางวิชาการพิเศษ ที่เสนอเนื้อหาความรู้วิชาการอย่างเข้มข้น และผ่านการอ่านและพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชานั้น ๆ มีกลุ่มเป้าหมายเป็นนักวิชาการในวงการศึกษา/วิชาชีพ

1.2 บทความทางวิชาการ (Academic Article) ที่เสนอเนื้อหาความรู้วิชาการที่มีความโดดเด่นเพื่อนำเสนอองค์ความรู้ใหม่สู่สังคม

1.3 บทความวิจัย (Research Article) ได้แก่รายงานผลงานวิจัยใหม่ที่มีองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ซึ่งไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใด ๆ มาก่อน

1.4 บทความปริทรรศน์ (Review Article) เป็นบทความที่รวบรวมความรู้จากตำรา หนังสือ และวารสารใหม่ หรือจากผลงานและประสบการณ์ของผู้พิมพ์มาเรียบเรียงขึ้น โดยมีการวิเคราะห์ สังเคราะห์วิจารณ์เปรียบเทียบกัน

1.5 ปกิณกะ (Miscellany) ได้แก่ บทความทบทวนความรู้ เรื่องแปล ย่อความจากวารสารต่างประเทศ การแสดงความคิดเห็น วิจารณ์ แนะนำเครื่องมือใหม่ ตำราหรือหนังสือใหม่ที่น่าสนใจ หรือข่าวการประชุมทั้งระดับชาติและระดับนานาชาติ

การตรวจสอบบทความและพิสูจน์อักษร

ผู้พิมพ์ควรตระหนักถึงความสำคัญในการเตรียมบทความ ให้ถูกต้องตามรูปแบบของบทความที่วารสารกำหนด ตลอดจนตรวจสอบความถูกต้องแน่นอน พร้อมทั้งพิสูจน์อักษรก่อนที่จะส่งบทความนี้ให้กับบรรณาธิการ การเตรียมบทความให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสาร จะทำให้การพิจารณาตีพิมพ์มีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น และทางกองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ที่จะไม่พิจารณาบทความ จนกว่าจะได้แก้ไขให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสาร

รูปแบบการจัดเตรียมบทความ

1. ภาษา เป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษก็ได้ การใช้ภาษาไทยให้ยึดหลักการใช้คำศัพท์และชื่อบัญญัติตามหลักของราชบัณฑิตยสถาน ควรหลีกเลี่ยงการใช้ภาษาอังกฤษในข้อความ ยกเว้นกรณีจำเป็น ให้เขียนคำศัพท์ภาษาไทยตามด้วยวงเล็บภาษาอังกฤษ ให้ใช้ตัวเล็กทั้งหมดยกเว้นชื่อเฉพาะต้องขึ้นต้นด้วยตัวอักษรใหญ่ บทความส่วนที่เป็นภาษาอังกฤษควรให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษตรวจสอบความถูกต้องก่อนที่จะส่งต้นฉบับ

2. การพิมพ์ ให้จัดพิมพ์ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์เวิร์ด โดยจัดหน้ากระดาษขนาด A4 ตั้งค่าระยะขอบกระดาษบน/ล่าง 1 นิ้ว, ซ้าย/ขวา 1 นิ้ว

ชื่อเรื่อง ต้องมีภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พิมพ์ไว้หน้าแรกตรงกลาง ภาษาไทยพิมพ์ด้วยรูปแบบตัวอักษร TH Sarabun PSK ขนาด 18 พอยต์ และพิมพ์ภาษาอังกฤษ ด้วยรูปแบบตัวอักษร Times New Roman ขนาด 14 พอยต์

ชื่อผู้นิพนธ์ สังกัด/หน่วยงาน และ E-mail (อีเมลใส่เฉพาะผู้นิพนธ์บทความคนที่ 1) ของผู้ร่วมหรือที่ปรึกษาทุกคน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยเรียงจากผู้นิพนธ์บทความ¹ ผู้ร่วมนิพนธ์^{2,3,4} ตำแหน่งใต้ชื่อเรื่อง เยื้องชิดฝั่งขวาของหน้ากระดาษ ภาษาไทยพิมพ์ด้วยรูปแบบตัวอักษร TH Sarabun PSK ขนาด 16 พอยต์ และพิมพ์ภาษาอังกฤษด้วยรูปแบบตัวอักษร Times New Roman ขนาด 11 พอยต์

การเรียงหัวข้อ หัวข้อใหญ่สุด ให้พิมพ์ชิดขอบด้านซ้าย ภาษาไทยพิมพ์ด้วยรูปแบบตัวอักษร TH Sarabun PSK ขนาด 18 พอยต์ ตัวหนา และพิมพ์ภาษาอังกฤษด้วยรูปแบบตัวอักษร Times New Roman ขนาด 14 พอยต์ ตัวหนา

เนื้อหา พิมพ์ด้วยรูปแบบตัวอักษร TH Sarabun PSK ขนาด 16 พอยต์ ส่วน Abstract พิมพ์ภาษาอังกฤษด้วยรูปแบบตัวอักษร Times New Roman ขนาด 12 พอยต์

3. **จำนวนหน้า** บทความวิจัย บทความวิชาการ บทความวิจารณ์หนังสือ และงานวิชาการอื่น ๆ ตั้งแต่หัวข้อเรื่องจนถึงเอกสารอ้างอิงควรมีความยาวไม่เกิน 15 หน้า กระดาษ ขนาด A4

4. **การใช้ตัวเลข คำย่อ และวงเล็บ** ใช้เป็นตัวเลขอารบิกทั้งหมด ใช้คำย่อที่เป็นสากลเท่านั้น (ระบุคำเต็มไว้ในครั้งแรก) การวงเล็บภาษาอังกฤษ ควรใช้ดังนี้ (Student centered learning) เป็นต้น

บทความวิจัย ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) บทคัดย่อ (Abstract)
- 2) บทนำ (Introduction) ระบุความสำคัญของปัญหาการวิจัย
- 3) วัตถุประสงค์การวิจัย
- 4) สมมุติฐานการวิจัย (ถ้ามี)
- 5) ระเบียบวิธีวิจัย
- 6) ผลการวิจัย/ผลการทดลอง
- 7) อภิปรายผล/วิจารณ์
- 8) ข้อเสนอแนะ
- 9) เอกสารอ้างอิง (References)

บทความพิเศษ บทความวิชาการ บทความปริทรรศน์ ปกิณกะ ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) บทคัดย่อ (Abstract)
- 2) บทนำ (Introduction)
- 3) เนื้อเรื่อง (Content) แสดงสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ
- 4) บทสรุป (Conclusion)
- 5) เอกสารอ้างอิง (References)

บทความวิจารณ์หนังสือ ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) บทนำ (Introduction)
- 2) เนื้อเรื่อง (Content) แสดงสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ
- 3) บทวิจารณ์
- 4) คุณค่าของหนังสือ
- 5) เอกสารอ้างอิง (References)

ตัวอย่างการจัดพิมพ์บทความวิจัย

หน้ากระดาษขนาด A4

↓ 1 นิ้ว

← 1 นิ้ว

→ 1 นิ้ว

ชื่อบทความภาษาไทย (TH Sarabun PSK 20 pt ตัวหนา)
TITLE IN ENGLISH (Times New Roman 14 pt ตัวหนา)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนบทความ (TH Sarabun PSK 16 pt ตัวหนา)
หน่วยงานต้นสังกัด (TH Sarabun PSK 16 pt)
Author (Times New Roman 12 pt ตัวหนา)
Affiliated agency (Times New Roman 11 pt)
Corresponding Author E-mail (Times New Roman 11 pt)

บทคัดย่อ (TH Sarabun PSK 18 pt ตัวหนา)
(รวมแล้วไม่เกิน 500 คำ) (TH Sarabun PSK 16 pt)

คำสำคัญ:

Abstract (Times New Roman 14 pt ตัวหนา)
(สอดคล้องกับภาษาไทย) (Times New Roman 12 pt)

Keywords: (Times New Roman 14 pt)

บทนำ (TH Sarabun PSK 18 pt ตัวหนา)
(ความเป็นมา ความสำคัญ และเหตุผลในการทำวิจัย) (TH Sarabun PSK 16 pt)

วัตถุประสงค์การวิจัย (TH Sarabun PSK 18 pt ตัวหนา)
(วัตถุประสงค์) (TH Sarabun PSK 16 pt)

ระเบียบวิธีวิจัย (TH Sarabun PSK 18 pt ตัวหนา)
(ประชากรกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูล) (TH Sarabun PSK 16 pt)

ผลการวิจัย (TH Sarabun PSK 18 pt ตัวหนา)
(ตอบวัตถุประสงค์) (TH Sarabun PSK 16 pt)

อภิปรายผล (TH Sarabun PSK 18 pt ตัวหนา)
(อภิปรายเฉพาะประเด็นสำคัญ) (TH Sarabun PSK 16 pt)

ข้อเสนอแนะ (TH Sarabun PSK 18 pt ตัวหนา)
(ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย) (TH Sarabun PSK 16 pt)

เอกสารอ้างอิง (TH Sarabun PSK 18 pt ตัวหนา)
(เฉพาะที่ปรากฏในบทความเท่านั้น) (TH Sarabun PSK 16 pt)

↑ 1 นิ้ว

ตัวอย่างการจัดพิมพ์บทความวิชาการทั่วไป

หน้ากระดาษขนาด A4

↓ 1 นิ้ว

← 1 นิ้ว

1 นิ้ว

1 นิ้ว

ชื่อบทความภาษาไทย (TH Sarabun PSK 18 pt)
TITLE IN ENGLISH (Times New Roman 14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนบทความ (TH Sarabun PSK 16 pt)
หน่วยงานต้นสังกัด (TH Sarabun PSK 16 pt)
Author (Times New Roman 12 pt)
Affiliated agency (Times New Roman 11 pt)
Corresponding Author E-mail (Times New Roman 11 pt)

บทคัดย่อ (TH Sarabun PSK 18 pt)
(รวมแล้วไม่เกิน 500 คำ) (TH Sarabun PSK 16 pt)

คำสำคัญ:

Abstract (Times New Roman 14 pt)
(สอดคล้องกับภาษาไทย) (Times New Roman 12 pt)

Keywords:

บทนำ (TH Sarabun PSK 18 pt)
(ความเป็นมา ความสำคัญ และเหตุผลในการทำวิจัย) (TH Sarabun PSK 16 pt)

เนื้อเรื่อง (TH Sarabun PSK 18 pt)
(เนื้อเรื่องตามประเด็นที่นำเสนอ) (TH Sarabun PSK 16 pt)

บทสรุป (TH Sarabun PSK 18 pt)
(สรุปสาระสำคัญของบทความตามเนื้อหาที่ได้กล่าวมา) (TH Sarabun PSK 16 pt)

เอกสารอ้างอิง (TH Sarabun PSK 18 pt)
(เฉพาะที่ปรากฏในบทความเท่านั้น) (TH Sarabun PSK 16 pt)

1 นิ้ว ↑

หลักเกณฑ์ในการเขียนเอกสารอ้างอิง

ใช้รูปแบบ APA (6th Edition) เป็นมาตรฐาน โดยสามารถดูตัวอย่างวิธีการเขียนเอกสารอ้างอิง ที่ถูกต้องเพิ่มเติมได้จากเว็บไซต์ของ APA <http://www.apastyle.org>

1. การเขียนอ้างอิงในเนื้อหา

1.1 การอ้างอิงหน้าข้อความ ชื่อผู้แต่ง/(ปีที่พิมพ์)...

ตัวอย่าง สุขพัฒน์ อนนธ์จารย์ (2539) ได้ให้ความหมายของการปฏิบัติการฐาน.....

1.2 การอ้างอิงหลังข้อความ .... (ชื่อผู้แต่ง,/ปีที่พิมพ์,/เลขหน้า)

ตัวอย่าง เพียงแต่ทำให้จิตใจลอดโปร่ง ผ่องใส เป็นกุศลจิตเกิดขึ้นชั่วครู่หนึ่ง ๆ พร้อมกับความรู้เล็ก ๆ น้อย ๆ เท่านั้น (สุขพัฒน์ อนนธ์จารย์, 2550 : 55)

2. การเขียนเอกสารอ้างอิงส่วนท้ายเรื่อง

2.1 หนังสือ

ชื่อผู้เขียน./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อหนังสือ./ (ครั้งที่พิมพ์)./สถานที่พิมพ์./สำนักพิมพ์.
กรณีไม่มีชื่อผู้เขียน ชื่อหนังสือ./สถานที่พิมพ์./สำนักพิมพ์.

ในกรณีที่ชื่อผู้เขียนมีจำนวนตั้งแต่ 2 คน (ผู้เขียน1 และ ผู้เขียน2)

ในกรณีที่ชื่อผู้เขียนมีจำนวนตั้งแต่ 3-7 คน (ผู้เขียน1 ผู้เขียน2 ผู้เขียน3 ผู้เขียน4 ผู้เขียน5 ผู้เขียน6 และผู้เขียน7)

ในกรณีที่ชื่อผู้เขียนมีจำนวนตั้งแต่ 8 คน (ชื่อผู้เขียนคนที่ 1 และคณะ)

ตัวอย่าง

พระเทพบัณฑิต (ธรมิต ชาติโร). (2560). *พระพุทธศาสนา*. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์นาคสามโลก.

สุขพัฒน์ อนนธ์จารย์. (2560). *รัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์*. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์นาคสามโลก.

Lamoureux, M. (2013). *Internal controls handbook : The power sector and NERC compliance*. North Charleston : Create Space Independent Publishing Platform.

2.2 บทความ

ชื่อผู้เขียนบทความ./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อบทความ./ใน/ชื่อบรรณาธิการ/(บรรณาธิการ),/ชื่อหนังสือ./ (ครั้งที่พิมพ์)./ (เลขหน้า)./สถานที่พิมพ์./สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

ชาติติยา กรรณสูต. (2547). การสังเคราะห์ผลการศึกษาวิจัยคุณธรรม พฤติกรรม ความซื่อสัตย์ของคนไทย: การเชื่อมโยงสู่นโยบาย. ในชาติติยา กรรณสูตและขวัญรัก สุขสมฤทัย(บรรณาธิการ). *รายงานการวิจัยคุณธรรมพฤติกรรม ความซื่อสัตย์ของคนไทย*. (9-125). กรุงเทพฯ ฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.

2.3 วิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์และสารนิพนธ์

ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์และสารนิพนธ์./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์และ
สารนิพนธ์./ระดับวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์และสารนิพนธ์./ชื่อมหาวิทยาลัย

ตัวอย่าง

ธนวัฒน์ ชาวโพธิ์. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกนายกองค์การบริหาร
ส่วนตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหา
มกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

2.4 บทความในวารสาร

ชื่อผู้เขียนบทความ./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร./ปีที่หรือเล่มที่/(ฉบับที่(ถ้ามี))./เดือน.
/เลขหน้า.

ตัวอย่าง

จักรกฤษณ์ โปตาพล. (2559). การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ใน
ศตวรรษที่ 21. วารสารศรีล้านช้างปริทรรศน์. 5(1). มกราคม-มิถุนายน. 9-23.

2.5 รายงานการวิจัย

ชื่อผู้เขียน./ (ปีที่เผยแพร่)./ชื่อเรื่อง/(รายงานการวิจัย)./สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

พระมหาภาสิต สุขวรรณดี (สุภาสโธ). (2547). รายงานการวิจัยการรักษาศิล 5 ของนักศึกษาภาคสมทบ
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ พ.ศ.
2547. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

2.6 บทความจากหนังสือพิมพ์

ชื่อผู้เขียนบทความ./ (ปี./เดือนที่พิมพ์./วันที่/เดือน)./ชื่อบทความ./ชื่อหนังสือพิมพ์./เลขหน้า.

ตัวอย่าง

ไตรรัตน์ สุนทรประภัสสร. (2540, 8 พฤศจิกายน). อนาคตจีน-อเมริกา. เดลินิวส์, 6.

Kamnuansilpa, P. (2015, June 20). Lottery reform is running out of chances. *Bangkok Post*, 9.

2.7 แหล่งข้อมูลจากเว็บไซต์

ชื่อผู้แต่ง./ (ปีที่เผยแพร่)./ชื่อเรื่อง./ออนไลน์./สืบค้นเมื่อ/วัน/เดือน/ปี./แหล่งสืบค้น/แหล่งสารสนเทศ.

ตัวอย่าง

พระธรรมโกศาจารย์ (ศ.ดร.ประยูร ธมฺมจิตฺโต). (2555). ธรรมประกาศโนบาย. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 7 กันยายน 2555. แหล่งสืบค้น <http://www.buddhismth.com/index.php?lay=show&ac=article&id=538970572&Ntype=9>.

CNN Wire Staff. (2011). How U.S. forces killed Osama bin Laden. *Online*. Retrieved on May 3 2011. from <http://www.cnn.com/2011/WORLD/asiapcf/05/02/bin.laden.raid/index.html>

2.8 รายงานการประชุมวิชาการหรือการสัมมนาทางวิชาการ

ชื่อผู้เขียนบทความ./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อบทความ./ใน/ชื่อเอกสารการประชุมหรือสัมมนา. (เลขหน้า). /สถานที่พิมพ์./สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

นิത്യ โรจนรัตน์วานิชย์ และสิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์. (2549). การศึกษาวิเคราะห์และออกแบบระบบการตรวจสอบคุณภาพภายในสถานศึกษาสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา. ใน *เวทีนำเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 3* (48-50). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

2.9 เอกสารของหน่วยงานที่ไม่เป็นเล่ม

ชื่อหน่วยงาน./ (ปีที่พิมพ์./วันที่/เดือน)./ชื่อของเอกสาร./เลขที่ของเอกสาร (ถ้ามี).

ตัวอย่าง (จดหมายเหต)

กรมศิลปากร. (2445, 27 พฤศจิกายน). *ลายพระหัตถ์กรมหลวงดำรงราชานุภาพกราบทูลกรมหลวงเทวะวงษ์วโรปการ*. เลขที่3/197.

ตัวอย่าง (คำสั่ง)

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. (2549, 21 มีนาคม). *เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย*. คำสั่งที่ 0577/2549.

ตัวอย่าง (ประกาศ)

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. (2549, 23 มิถุนายน). *เรื่อง เกณฑ์การทดสอบและการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา (ฉบับที่ 2)*. ประกาศมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

ตัวอย่าง (ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง)

รอบรู้นานาชาติ. (2549). กรุงเทพฯ: ภัทรินทร์.

ตัวอย่าง (ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์และไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์)

ส. กลิ่นหอมหวล. (ม.ป.ป.). แม่คะนึ่ง-น้ำค้างแข็ง คืออะไร. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.

